

**WARSZAWSKIE CENTRUM
POMOCY RODZINIE**

**SPRAWOZDANIE Z
DZIAŁALNOŚCI
W ROKU 2002**

**WARSZAWSKIE CENTRUM POMOCY RODZINIE
02 – 517 Warszawa ul. Rakowiecka 21**

WARSZAWA 2003

SPIS TREŚCI

Wstęp	str. 1
-------	--------

CZĘŚĆ I

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WARSZAWSKIEGO CENTRUM POMOCY

RODZINIE	str. 2
----------	--------

1. Przepisy prawne wprowadzone lub zmienione w 2002 r., wpływające na zakres i sposób pracy Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie
str. 3
2. Uchwały Rady i Zarządu Powiatu Warszawskiego przygotowane przez WCPR w celu usprawnienia realizacji zadań ustawowych
str. 4
3. Baza organizacyjna
str. 8
4. Kadra Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie
str. 14

CZĘŚĆ II

REALIZACJA USTAWOWYCH ZADAŃ WŁASNYCH

1. Organizowanie i zapewnianie usług o określonym standardzie w domach pomocy społecznej
str. 16
2. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach oraz organizowanie i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych i zastępczych
str. 24
3. Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej
str. 25
4. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie, w szczególności poprzez prowadzenie i organizowanie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo – wychowawczych, w tym ognisk wychowawczych, świetlic i klubów środowiskowych o zasięgu ponad gminnym dla dzieci i młodzieży a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie
str. 30
5. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i wychowanków niektórych typów placówek opiekuńczo-wychowawczych, schronisk dla nieletnich, zakładów poprawczych, domów pomocy społecznej oraz udzielanie im pomocy pieniężnej z tego tytułu
str. 49

6. Zapewnienie szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej z terenu powiatu oraz doradztwo metodyczne dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych	str. 56
7. Pomoc w integracji ze środowiskiem osób opuszczających zakłady karne	str. 57
8. Opracowanie projektu powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych	str. 59

CZĘŚĆ III

REALIZACJA ZADAŃ ZLECONYCH

1. Organizowanie i zapewnienie funkcjonowania powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	str. 60
2. Pomoc uchodźcom	str. 62
3. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych	str. 65
4. Orzekanie o stopniu niepełnosprawności	str. 71

CZĘŚĆ IV

WYKONANIE PLANU BUDŻETOWEGO

str. 77

PODSUMOWANIE

WSTĘP

Od powołania Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie minęły już cztery lata i zdawać by się mogło, że to wystarczający czas na uregulowanie wszystkich problemów tej specjalistycznej jednostki pomocy społecznej, obejmującej zasięgiem swego działania obszar całej Warszawy.

Jednak wobec dalszych zmian prawnych i organizacyjnych, wynikających z wdrożenia w samorządowych instytucjach życia publicznego kolejnych etapów reform, a także z powodu ciągłego braku jasnych i stabilnych zasad finansowania zadań przez nie realizowanych – okresu tego, w tym także roku 2002 nie można uznać za łatwy i sprzyjający rozwojowi usług pomocy społecznej.

Nie sposób nie zauważyć, że rok 2002 to wciąż czas trudnych decyzji i wielu niezrealizowanych aspiracji w podstawowych dziedzinach naszej bieżącej działalności: rehabilitacji osób niepełnosprawnych, orzekania o stopniu niepełnosprawności, prowadzenia placówek pomocy społecznej dla osób starszych, dla dzieci i młodzieży, udzielania wsparcia rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom tych rodzin oraz wychowankom placówek opiekuńczo - wychowawczych a także osobom posiadającym status uchodźcy.

Treść niniejszego sprawozdania z pewnością w sposób jednoznaczny odpowiadać więc będzie ogólnej atmosferze pracy w zmieniających się i trudnych do przewidzenia warunkach.

Rok 2002 był wypełniony pracą na rzecz zachowania dotychczasowych osiągnięć administracyjno – organizacyjnych we wszystkich zakresach działania Centrum, w tym przede wszystkim w odniesieniu do podległych mu jednostek.

To właśnie w końcu tegoż roku, na mocy ustawy z dnia 15 marca 2002 r. nastąpiła zmiana ustroju miasta stołecznego Warszawy, która to podobnie jak zapowiadana, ale wciąż jeszcze nie wdrożona zmiana ustawy o finansowaniu jednostek samorządu terytorialnego, jest swoistą rewolucją życia dla tak dużego miasta. Wejście w życie ustawy spowodowało najpierw spowolnienie finansowania całego samorządu, a potem – trwające do chwili obecnej konstruowanie według nowych zasad.

Takie zdarzenia mogą rzutować na ocenę pracy naszej i podobnych instytucji, realizujących zadania społeczne.

Niezależnie od obaw, czy obiektywnych faktów, na których bieg nie możemy mieć wpływu – zapraszamy do zapoznania się z przygotowanym przez nas sprawozdaniem, skąd sami Państwo będą mogli wywnioskować, jakie są nasze problemy i plany.

Wierzimy także, że uzyskamy Państwa pomoc i szansę na dalsze działanie, którego celem jest przede wszystkim dobrze służyć mieszkańcom Warszawy.

CZEŚĆ I

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WARSZAWSKIEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie zostało powołane uchwałą Rady Powiatu Warszawskiego Nr VII/70/99 z dnia 10 marca 1999r., na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 1998 r. Nr 91, poz. 578) oraz ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 z późn. zm.). Do dnia 26 października 2002 Centrum stanowiło jednostkę organizacyjną wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej. Do tego czasu obszarem działania Centrum był Powiat Warszawski, na który składały się gminy: Bemowo, Białołęka, Bielany, Centrum (dzielnice: Mokotów, Ochota, Praga Północ, Praga Południe, Śródmieście, Wola, Żoliborz), Rembertów, Targówek, Ursus, Ursynów, Wawer, Wilanów, Włochy oraz Sulejówek i Wesoła.

Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 361 z późn. zm) - Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie stało się jednostką organizacyjną m. st. Warszawy.

Po 26 października 2002 r. obszar działania Centrum uległ zmniejszeniu o gminę Sulejówek, która weszła w skład powiatu mińskiego.

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonuje na podstawie Regulaminu Organizacyjnego, który ustanowił Zarząd Powiatu Warszawskiego w dniu 2 sierpnia 2000 r. uchwałą Nr 367/108/2000.

Dokument ten, nawiązując do § 10 Statutu Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie, określa szczegółową organizację Centrum, tj.: strukturę organizacyjną Centrum i podległych mu placówek, zadania i kompetencje Dyrekcji i pracowników jego poszczególnych zespołów i komórek organizacyjnych. Dnia 12 grudnia 2000 r. uchwałą Nr 540/129/2000 wprowadzono zmianę §19 Regulaminu dotyczącą zadań Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Po zmianie ustroju m. st. Warszawy, wprowadzonego ustawą z dnia 15 marca 2002 r., Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie stało się jego jednostką organizacyjną. W związku z tym, podjęto działania zmierzające do zmiany dotychczas obowiązującego Statutu oraz Regulaminu Organizacyjnego tej instytucji. Projekty tych dokumentów zostały złożone władzom miasta, oczekujemy na ich zatwierdzenie.

**UCHWAŁY RADY I ZARZĄDU POWIATU WARSZAWSKIEGO
PRZYGOTOWANE PRZEZ WARSZAWSKIE CENTRUM POMOCY RODZINIE**

Uchwały Rady Powiatu Warszawskiego

Lp.	Numer i data uchwały	Temat uchwały
1.	XLII/439/2002 z 20 lutego 2002 r	W sprawie utworzenia Ośrodka Wspomagania Rodziny
2.	XLIII/523/2002 z 17 kwietnia 2002	W sprawie utworzenia Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny „Kolo”

Uchwały Zarządu Powiatu Warszawskiego

L.p.	Numer i data uchwały	Temat uchwały
1.	Nr 1127/79/2002 z 8 stycznia 2002 r.	W sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż samochodu ciężarowo – osobowego m-ki Volkswagen, będącego w dyspozycji Zespołu Ognisk Wychowawczych przy ul. Starej 4
2.	Nr 1128/79/02 z 8 stycznia 2002 r.	W sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne przekazanie samochodu m-ki Ford Transit 130 Van, pozostającego w dyspozycji Zespołu Ognisk Wychowawczych przy ul. Starej 4
3.	Nr 1129/179/2002 z 8 stycznia 2002 r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej „Leśny” przy ul. Tułowickiej 3 w Warszawie
4.	Nr 1130/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Wójtowskiej 13 w Warszawie
5.	Nr 1131/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” przy ul. Sterniczej 125 w Warszawie
6.	Nr 1132/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej „Syrena” przy ul. Syreny 26 w Warszawie
7.	Nr 1133/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej „Budowlani” przy ul. Elekcyjnej 6 w Warszawie
8.	Nr 1134/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej „Pod Brzozami” przy ul. Bohaterów 46/48 w Warszawie
9.	Nr 1135/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej im. „Matysiaków” przy ul. Arabskiej 3 w Warszawie
10.	Nr 1136/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej „Chemik” przy ul. Korotyńskiego 10 w Warszawie

11.	Nr 1137/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Nowoursynowskiej 216 w Warszawie
12.	Nr 1138/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej dla Kombatantów przy ul. Dickensa 25 w Warszawie
13.	Nr 1139/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej Pracownika Oświaty przy ul. Parkowej 7a w Warszawie
14.	Nr 1140/179/2002 z 8 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy im. Św. Brata Alberta przy ul. Kawęczyńskiej 4b w Warszawie
15.	Nr 1141/179/2002 z 8 stycznia 2002 r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Dziecka Nr 16 w Warszawie
16.	Nr 1143/179/2002 z 8 stycznia 2002 r.	W sprawie odstąpienia od dochodzenia zwrotu świadczeń pobranych niezależnie przez rodzinę zastępczą
17.	Nr 1155/179/2002 z 15 stycznia 2002r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej „Na Przedwiośniu” przy ul. Przedwiośnie 1 w Warszawie
18.	Nr 1156/179/2002 z 15 stycznia 2002 r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Dziecka Nr 15 w Warszawie
19.	Nr 1157/179/2002 z 15 stycznia 2002 r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Dziecka Nr 12 w Warszawie
20.	Nr 1158/179/2002 z 15 stycznia 2002 r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Dziecka Nr 9 w Warszawie
21.	Nr 1159/179/2002 z 15 stycznia 2002 r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Dziecka Nr 5 w Warszawie
22.	Nr 1160/179/2002 z 15 stycznia 2002 r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Domu Dziecka Nr 11 w Warszawie
23.	Nr 1161/179/2002 z 15 stycznia 2002 r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego Nr 2
24.	Nr 1173/181/2002 z 22 stycznia 2002r.	W sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne przekazanie samochodu marki Nysa Towos, pozostającego w dyspozycji Domu Pomocy Społecznej ul. Elekcyjna 6 w Warszawie
25.	Nr 1176/181/2002 z 22 stycznia 2002r.	W sprawie zatwierdzenia wskaźników służących do naliczania poszczególnych pozycji preliminarza kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej w roku 2002 ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przez Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warszawie
26.	Nr 1177/181/2002 z 22 stycznia 2002r.	W sprawie wydzierżawienia miejsca na 3 szt. tablic reklamowych wolno stojących na terenie działki Domu Dziecka Nr 12 w Warszawie, ul. Tarczyńska 27, stanowiącej własność Powiatu Warszawskiego
27.	Nr 1178/181/2002 z 22 stycznia 2002r.	W sprawie dokonania zmiany Regulaminu Organizacyjnego Zespołu Ognisk Wychowawczych im. Kazimierza Lisieckiego „Dziadka”
28.	Nr 1182/181/2002 z 22 stycznia 2002r.	W sprawie powołania na stanowisko dyrektora Publicznego Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 75
29.	Nr 1205/183/2002 z 5 lutego 2002r.	W sprawie określania trybu składania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie turnusu rehabilitacyjnego
30.	Nr 1214/183/2002 z 5 lutego 2002r.	W sprawie powołania Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli placówek opiekuńczo – wychowawczych ubiegających się o awans na stopień nauczyciela mianowanego
31.	Nr 1216/184/2002 z 12 lutego 2002r.	W sprawie wyrażenia zgody na zmianę zarządcy budynku „Stara Prochownia”

32.	Nr 1219/184/2002 z 12 lutego 2002 r.	W sprawie upoważnienia Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie do przeprowadzenia przetargu na wykonanie robót remontowo-adaptacyjnych pomieszczeń SZPZLO – Przychodni Rejonowej przy ul. Grzybowskiej 34
33.	Nr 1222/185/2002 z 19 lutego 2002r.	W sprawie zawarcia umowy o prowadzeniu Domu Pomocy Społecznej przy ul. Kilińskiego 10/12 w Wesolej
34.	Nr 1250/187/2002 z 5 marca 2002r.	W sprawie wynajmu miejsc na dwóch tablicach reklamowych umieszczonych na fragmencie ogrodzenia działki położonej w Warszawie, ul. Dolna 19, w której mieści się Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 4
35.	Nr 1251/187/2002 z 5 marca 2002r.	W sprawie ustalenia wysokości dodatku motywacyjnego dla dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych podległych Warszawskiemu Centrum Pomocy Rodzinie
36.	Nr 1265/189/2002 z 26 marca 2002r.	W sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż samochodu marki Ford Transit 130 VAN będącego w dyspozycji Zespołu Ognisk Wychowawczych ul. Stara 4
37.	Nr 1272/190/2002 z 3 kwietnia 2002r.	W sprawie połączenia lokali mieszkalnych nr 1 i nr 2 przy ul. Zorzy 17 siedzibie Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii Nr 2 „KĄT” oraz ich wynajmu
38.	Nr 1292/192/2002 z 16 kwietnia 2002r.	W sprawie przekazania zadania kierowania dzieci i młodzieży do ośrodków szkolno – wychowawczych Wydziałowi Edukacji Starostwa Powiatu Warszawskiego przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie
39.	Nr 1309/194/2002 z 23 kwietnia 2002r.	W sprawie wyrażenia zgody na wykorzystanie pomieszczeń bursy szkolnej w Warszawie przy ul. Łukowskiej 25 przez Ognisko „Gocław” wchodzące w skład Zespołu Ognisk Wychowawczych im. K. Lisieckiego „Dziadka” z siedzibą w Warszawie przy ul. Starej 4
40.	Nr 1331/195/2002 z 21 maja 2002 r.	W sprawie określenia trybu kwalifikowania rodzin i osób posiadających status uchodźcy do najmu mieszkania z zasobów lokalowych Gminy Warszawa Centrum, składu Komisji Kwalifikacyjnej oraz regulaminu jej pracy
41.	Nr 1352/195/2002 z 21 maja 2002r.	W sprawie wyrażenia zgody na wybudowanie podjazdu dla wózków inwalidzkich w budynku przy ul. Grzybowskiej 34
42.	Nr 1353/195/2002 z 21 maja 2002 r.	W sprawie dokonania zmiany Regulaminu Organizacyjnego Zespołu Ognisk Wychowawczych im. K. Lisieckiego „Dziadka”
43.	Nr 1403/99/2002 z 11 czerwca 2002r.	W sprawie powołania Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli placówek opiekuńczo – wychowawczych ubiegających się o awans na stopień nauczyciela mianowanego
44.	Nr 1404/99/2002 z 11 czerwca 2002r.	W sprawie powołania Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli placówek opiekuńczo – wychowawczych ubiegających się o awans na stopień nauczyciela mianowanego
45.	Nr 1435/201/2002 z 25 czerwca 2002r.	W sprawie powołania na stanowisko Dyrektora Ośrodka Wsparcia i Rodziny „Koło” ul. Dalibora 1
46.	Nr 1436/201/2002 z 25 czerwca 2002r.	W sprawie powołania na stanowisko Dyrektora Ośrodka Wspomagania Rodziny ul. 6-go Sierpnia 1/5
47.	Nr 1533/203/2002 z 9 lipca 2002r.	W sprawie porozumienia o współpracy w celu poprawy dostępności do usług pielęgniarских dla wychowanków Domu Dziecka Nr 1 mieszczącego się na terenie Gminy Warszawa Bielany
48.	Nr 1536/204//2002 z 16 lipca 2002 r.	W sprawie odstąpienia od dochodzenia zwrotu świadczeń pobranych nienależnie przez rodzinę zastępczą

49.	Nr 1537/207/2002 z 16 lipca 2002 r.	W sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii Nr 2 „Kąt”
50.	Nr 1583/205/2002 z 6 sierpnia 2002 r.	W sprawie odstąpienia od dochodzenia zwrotu świadczeń pobranych nienależnie przez rodzinę zastępczą
51.	Nr 1605/206/2002 z 20 sierpnia 2002r.	W sprawie zawarcia porozumienia z Gminą Warszawa Centrum Dzielnicy Wola o współfinansowaniu Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny „Koło”
52.	Nr 1661/206/2002 z 20 sierpnia 2002r.	W sprawie powołania na stanowisko Dyrektora Domu Dziecka Nr 9 ul Korotyńskiego 13 w Warszawie
53.	Nr 1662/206/2002 z 20 sierpnia 2002r.	W sprawie powołania na stanowisko Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego Nr 2 ul. Strażacka 57/59
54.	Nr 1663/206/2002 z 20 sierpnia 2002r.	W sprawie powołania na stanowisko Dyrektora Zespołu Ognisk Wychowawczych ul. Stara 4
55.	Nr 1681/206/2002 z 27 sierpnia 2002r.	W sprawie powołania na stanowisko Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego Nr 4 ul. Dolna 19
56.	Nr 1682/206/2002 z 27 sierpnia 2002r	W sprawie powołania na stanowisko Dyrektora Pogotowia Opiekuńczego Nr 2 ul. Bonifacego 81
57.	Nr 1737/209/2002 z 17 września 2002r.	W sprawie ustalenia wysokości dodatków funkcyjnych i motywacyjnych dla dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych podległych Warszawskiemu Centrum Pomocy Rodzinie
58.	Nr 1739/209/2002 z 17 września 2002r.	W sprawie dokonania zmiany Regulaminu Organizacyjnego Zespołu Ognisk Wychowawczych im. K. Lisieckiego „Dziadka”
59.	Nr 1845/212/2002 z 10 października 2002r.	W sprawie zgody na sprzedaż samochodów marki Ford Transit BUS CL Domu Pomocy Społecznej ul. Kawęczyńska 4b
60.	Nr 1890/213/2002 z 22 października 2002 r.	W sprawie odstąpienia od dochodzenia zwrotu świadczeń pobranych nienależnie przez rodzinę zastępczą
61.	Nr 1902/213/2002 z 22 października 2002r.	W sprawie dokonania zmiany Regulaminu Organizacyjnego Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii Nr 1 „SOS”
62.	Nr 1903/213/2002 z 22 października 2002r.	W sprawie dokonania zmiany Regulaminu Organizacyjnego Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii Nr 2 „KĄT”
63.	Nr 1904/213/2002 z 22 października 2002r.	W sprawie dokonania zmiany Regulaminu Organizacyjnego Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego Nr 3

BAZA ORGANIZACYJNA

Warunki lokalowe

Od dnia powołania Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie oraz jego jednostki specjalistyczne nie posiadają jednej stałej siedziby dla wszystkich zatrudnionych w nich pracowników.

W roku 2002 sytuacja lokalowa przedstawiała się następująco:

- Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie – ul. Rakowiecka 21 w siedzibie Domu Dziecka Nr 4 przy ul. Rakowieckiej 21
Powierzchnia biurowa Centrum zwiększyła się o 75 m kw. i obecnie wynosi łącznie 275 m kw.
- Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - ul. Czerniakowska 44
- Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności – w kwietniu 2002 r. przeniesiono siedzibę Zespołu z budynku przy ul. Czerniakowskiej 44 do pomieszczeń Przychodni Rejonowej przy ul. Grzybowskiej 32.

Wyposażenie

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie wraz z podległymi jednostkami dysponuje dwoma samochodami służbowymi – Fiat Dublo oraz Fiat Brava

Wyposażenie techniczne

- 31 komputerów
- 30 drukarek
- 3 faksy
- 6 kserokopiarek

- 1 bindownica
- 1 niszczarka dokumentów
- 1 nagrywarka
- 25 szafek metalowych, zamykanych – zakupiono na potrzeby Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności
- meble biurowe – zakupiono w związku z powiększeniem powierzchni biurowej Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie

Część w/w wyposażenia zakupiono w 2002 r.: 5 komputerów, 5 drukarek, nagrywarkę, szafki metalowe, meble biurowe.

Realizacja zamówień publicznych

W związku ze zmianą ustawy o zamówieniach publicznych w zakresie składu komisji przetargowych, przedstawiciele Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie uczestniczyli tylko w 57 komisjach przetargowych, dotyczących 32 przetargów nieograniczonych i 25 postępowań - zapytania o cenę.

Za zgodą Zarządu Powiatu Warszawskiego Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie przeprowadziło trzy przetargi samodzielne:

- przetarg nieograniczony dotyczący adaptacji pomieszczeń dla Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w budynku przy ul. Grzybowskiej 34
- przetarg nieograniczony dotyczący odnowienia pomieszczeń w budynku przy ul. Czerniakowskiej 44
- zapytanie o cenę – zakup 2 zestawów komputerowych, 2 drukarek laserowych oraz 1 nagrywarki.

W związku z adaptacją pomieszczeń przy ul. Grzybowskiej 34, za zgodą Zarządu Powiatu Warszawskiego, Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie wystąpiło o zgodę na budowę podjazdu dla wózków inwalidzkich przy wejściu do budynku Przychodni Rejonowej. Prawomocną zgodę na budowę przekazano w dniu 4 grudnia 2002 r.

Zarządzenia Dyrektora Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie

Dyrektor Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie wydał **40 zarządzeń** regulujących pracę pracowników. Dotyczyły one m. in.:

- kontroli w placówkach pomocy społecznej podległych Powiatowi
- regulaminu wynagrodzeń premiowania i funduszu socjalnego WCPR
- regulaminu organizacyjnego Zespołu Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności
- powołania komisji przetargowych i inwentaryzacyjnych

Decyzje administracyjne:

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie wydało ogółem **5582 decyzji administracyjnych**, dotyczących:

- **598** skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych
- **1603** skierowania/zakwalifikowania do domów pomocy społecznej
- **39** skierowania do środowiskowego domu samopomocy
- **3160** rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych,
- **174** dotyczących pomocy uchodźcom
- **8** dotyczących umieszczenia wychowanków domów dziecka w mieszkaniach chronionych

oraz

- **751** zawiadomień o objęciu opieką dzieci przez placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Kontrole

W 2002 r. w Warszawskim Centrum Pomocy Rodzinie oraz podległych mu placówkach odbyło się 18 kontroli zewnętrznych przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli oraz Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego.

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie przeprowadziło w podległych mu placówkach 3 kontrole wewnętrzne.

Kontrola przeprowadzona w Warszawskim Centrum Pomocy Rodzinie przez Najwyższą Izbę Kontroli – Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia:

Kontrola w zakresie realizacji wybranych zadań w okresie roku 2001 i trzech kwartałów 2002r. miała miejsce pomiędzy 19 września i 31 października 2002 r. Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym zawierającym oceny, uwagi i wnioski, pozytywnie oceniła prowadzenie przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie placówek wsparcia dziennego, interwencji kryzysowej, ośrodków adopcyjno - opiekuńczych, a także działalność realizowaną w ramach programów „Ku dorosłości” oraz „Mój dom”, adresowanych do usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych. Zastrzeżeń nie budziły kwalifikacje kadry merytorycznej. Jednakże podkreślono, że stan zatrudnienia jest nieadekwatny do zakresu zadań statutowych Centrum, skutkiem czego jest realizowanie niektórych zadań w ograniczonym zakresie.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła:

- nie wywiązywanie się Centrum z obowiązku opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych
- nie sprawowania nadzoru nad funkcjonującymi rodzinami zastępczymi
- nie podejmowania wystarczających starań o pozyskiwanie lokali na mieszkania chronione

Najwyższa Izba Kontroli wniosła o:

- opracowanie projektu strategii rozwiązywania problemów społecznych
- podjęcie zorganizowanej działalności w zakresie udzielania informacji o prawach i uprawnieniach osobom ubiegającym się o pomoc społeczną
- zorganizowanie szkoleń i doskonalenia zawodowego dla kadr pomocy społecznej
- wprowadzenie do działalności WCPR doradztwa metodycznego dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych
- podjęcie działań w kierunku pozyskania lokali na mieszkania chronione
- rzetelne opracowywanie projektów decyzji przyznających pomoc rodzinom zastępczym

Dyrekcja Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie zgłosiła umotywowane zastrzeżenia w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym. W odpowiedzi na nie Komisja Rozstrzygająca NIK uwzględniła cztery spośród pięciu zgłoszonych zastrzeżeń, oddalając jedynie to, które dotyczyło obowiązku opracowania projektu powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Kontrole przeprowadzone w placówkach prowadzonych przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie przez Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego:

- Dom Dziecka Nr 4, ul. Rakowiecka 21; 6 – 8 lutego 2002 r.
- Dom Dziecka Nr 5, ul. Podmokła 4; 20 – 22 marca 2002r., 10 – 11 września 2002 r.
- Dom Dziecka Nr 9, ul. Korotyńskiego 13; 19 – 21 lutego 2002 r.
- Dom Dziecka Nr 10, ul. 6-go Sierpnia 1/5; 15 – 17 lutego 2002 r.
- Dom Dziecka Nr 12, ul. Tarczyńska 27; 18 – 20 marca 2002 r.
- Dom Dziecka Zgromadzenia Sióstr Rodziny Marii, ul. Klasyków 52/54; 14 – 16 maja 2002 r.
- Dom Dziecka Zgromadzenia Sióstr Rodziny Marii, ul. Paprociowa 2; 13 – 15 lutego 2002r., 4 – 5 września 2002 r.
- Rodzinny Dom Dziecka, ul. Agnieszki 2, 20 – 21 maja 2002 r.
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 4, ul. Dolna 19, 8 sierpnia 2002 r.
- Pogotowie Opiekuńcze Nr 1, ul. Dembińskiego 1, 22 – 24 stycznia 2002 r.
- Pogotowie Opiekuńcze Nr 2, ul. Bonifacego 81, 28 sierpnia 2002 r.
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, ul. Górczewska w Warszawie; 17-18 kwietnia 2002 r.
- Ognisko Wychowawcze „Starówka” wchodzące w skład Zespołu Ognisk Wychowawczych im. K. Lisieckiego „Dziadka”, ul. Stara 4a w Warszawie; 30 sierpnia 2002 r.
- Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza i Terapeutyczna „Gniazdo”, ul. Kasprowicza 29/31 w Warszawie; 19-20 listopada 2002 r.
- Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, ul. Grochowska 194/196 w Warszawie; 8-11 października 2002 r.
- Publiczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, ul. Nowogrodzka 75 w Warszawie; 6 i 11 listopada 2002r.

- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, ul. Szpitalna 5 w Warszawie; 22 i 26 listopada 2002 r.

Powyższe kontrole miały na celu sprawdzenie m.in.: zakresu i jakości usług opiekuńczo – wychowawczych, standardu wychowania i opieki, stanu i struktury zatrudnienia, nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora nad pracownikami, przestrzegania praw dziecka w placówkach, zakresu i jakości szkolenia kandydatów do rodzinnej opieki zastępczej.

Kontrole wewnętrzne przeprowadzone w podległych placówkach:

- Zespół Ognisk Wychowawczych im. K. Lisieckiego „Dziadka” przy ul. Starej 4; 29 stycznia 2002 r
- Dom Pomocy Społecznej przy ul. Dickensa 25; 12-18 marca 2002 r.
- Dom Pomocy Społecznej przy ul. Przedwiośnie 1; 12 września – 14 października 2002 r.

**KADRA
WARSZAWSKIEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE
I DZIAŁAJĄCYCH PRZY NIM JEDNOSTEK
SPECJALISTYCZNYCH**

Zatrudnieni pracownicy

W Warszawskim Centrum Pomocy Rodzinie stan zatrudnienia na dzień 31 grudnia 2002 r. wynosił **57 osób**, co stanowi **55,63 etatu**.

Stan zatrudnienia

Jednostka	Liczba etatów	Liczba osób
Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	27,63	29
Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	14	14
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności	14	14
RAZEM	55,63	57

W stosunku do 31 grudnia 2001 liczba pracowników WCPR oraz podległych mu jednostek specjalistycznych zwiększyła się o 2 osoby (2 etaty).

W roku 2002 r. umowy o pracę rozwiązano z 2 osobami. W obydwu przypadkach formą rozwiązania umów było porozumienie stron.

Wykształcenie pracowników WCPR

Wykształcenie	Liczba osób	W tym studiujących
Wyższe magisterskie	23	
Licencjackie	5	4
Średnie	29	3
RAZEM	57	7

Działania podjęte w sprawach kadrowych:

- a/ Przeprowadzono kontrole w zakresie prowadzenia spraw pracowniczych w 6 placówkach podległych Centrum
- b/ Przygotowano 40 zarządzeń regulujących pracę pracowników
- c/ W związku z licznymi nowelizacjami ustawy Karta Nauczyciela udzielano dyrektorom podległych placówek informacji dotyczących zasad zatrudniania i wynagradzania nauczycieli
- d/ Opracowano standardy zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty w poszczególnych typach placówek opiekuńczo – wychowawczych
- e/ Zorganizowano szkolenia bhp dla 63 pracowników placówek podległych WCPR
- f/ Przygotowano 46 umów – zleceń dla członków zespołów orzekających o stopniu niepełnosprawności

SZKOLENIA I KONFERENCJE, W KTÓRYCH UCZESTNICZYLI PRACOWNICY WCPR W ROKU 2002

L.p.	Temat	Miejsce	Uczestnicy
1	Podatek dochodowy od osób fizycznych	Warszawa – POLEXPART	Anna Konwerska
2	Zasady integracji uchodźców	Haga – Holandia Ministerstwo Spraw Socjalnych	Agata Kaczmarska
3	Szkolenie trenerów rodzin zastępczych	Warszawa - POAO	Lidia Ułanowska
4	Zarządzanie stresem dla osób pracujących z uchodźcami	Warszawa – Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców	Małgorzata Zawadzaka Agata Kaczmarska
5	Zwrot wydatków na świadczenia pomocy społecznej i świadczeń nienależnie pobranych – postępowanie egzekucyjne w administracji	Warszawa – Warszawskie Centrum Demokracji Lokalnej	Małgorzata Dubik
6	Integracja i imigracja w stolicach państw europejskich	Wiedeń – Austria Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji	Agata Kaczmarska Dorota Rosiecka
7	Polityka Socjalna w UE realizowana przez organy samorządowe w Niemczech	Hamburg - Nordisk	Barbara Dybowska
8	Podatek VAT w jednostkach budżetowych	Warszawa	Anna Borowska Barbara Doner
9	VI Ogólnopolska Konferencja nt. Reformy Systemu Pomocy Dziecku i Rodzinie	Krzyżowa – Towarzystwo	Anna Jankowska Bichta

		„Nasz Dom”	Paweł Wypych
10	Kodeks pracy po nowelizacji	Warszawa – KONCEPT	Anna Musiuk
11	Współpraca pomiędzy sądami rodzinnymi a instytucjami pomocy społecznej	Warszawa – Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich	Danuta Piechocka

CZEŚĆ II

REALIZACJA USTAWOWYCH ZADAŃ WŁASNYCH

I.

Organizowanie i zapewnianie usług o określonym standardzie w domach pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym.

A. Nadzór merytoryczny nad działalnością domów pomocy społecznej

Ogólne informacje nt. domów pomocy społecznej

W Warszawie działa **18 domów pomocy społecznej** stałego pobytu, dysponujących **1905 miejscami** oraz Centrum Usług Opiekuńczo-Socjalnych „Ośrodek Nowolipie” z **256 miejscami**. Do dnia 26 października 2002 organem prowadzącym dla tych placówek było Starostwo Powiatu Warszawskiego. Następnie, ze względu na zmianę ustroju Warszawy, stał się nim - Urząd m. st. Warszawy.

TYP PLACÓWKI	LICZBA PLACÓWEK	LICZBA MIEJSC
Dla osób starszych	7	616
Dla osób przewlekle somatycznie chorych	7 (w tym 2 prowadzone przez Zgromadzenia Zakonne)	817
Dla osób przewlekle psychicznie chorych	1	200
Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	2 (w tym 1 prowadzona przez Zgromadzenie Zakonne)	247
Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1 prowadzona przez Fundację „Pomocna Dłoń”	25
RAZEM	18	1905

W związku z tym, że Gmina Wesola weszła w skład Powiatu Warszawskiego, z dniem 1 stycznia 2002 przejęto do prowadzenia Dom Pomocy Społecznej przy ul. Kilińskiego 10 w Wesolej. Placówkę przeznaczoną dla 15 osób starszych założyła i prowadzi Fundacja „Gniazdo Rodzinne”.

W 2002 roku o 10 zwiększono liczbę miejsc w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Hetmańskiej 44, prowadzonym przez Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia, a także o 2 miejsca w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Tułowskiej 3.

Domy pomocy społecznej są finansowane z dotacji pochodzących z budżetu państwa i odpłatności mieszkańców. W 2002 dla domów dla osób starych i przewlekle somatycznie chorych, ustalono kwotę dotacji w wysokości 1.170 zł na jedno miejsce, natomiast dla domów dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i psychicznie przewlekle chorych w kwocie – 1.260 zł miesięcznie na miejsce. W przypadku domów liczących poniżej 70 miejsc kwoty dotacji były zwiększane o 20 zł na osobę miesięcznie. Ustalone na rok 2002 kwoty dotacji były najniższe od 1999 roku.

Podejmowane działania

- a/ Kontynuowano prowadzenie bazy danych osób przebywających w domach pomocy społecznej. Comiesięczne zestawienia były przekazywane Wojewodzie Mazowieckiemu i stanowiły podstawę do wypłaty odpowiednich kwot dotacji.
- b/ Zorganizowano 5 narad z dyrektorami domów pomocy społecznej, w tym jedną wyjazdową w Toruniu. Uczestniczyli w nich przedstawiciele władz Powiatu Warszawskiego, Powiatowego Ośrodka Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wydziału Zamówień Publicznych, Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Starostwa Powiatu Warszawskiego. Podczas spotkań poruszano m.in. sprawy finansowania domów, przygotowania placówek do zmiany ustroju Warszawy, zmiany przepisów dotyczących pomocy społecznej i funkcjonowania domów pomocy społecznej, zasad najmu pomieszczeń.

Ponadto zorganizowano spotkanie dla dietetyków domów pomocy z pracownikami Sanepidu i Instytutu Żywności i Żywienia.

- c/ Przygotowano 13 uchwał Zarządu Powiatu Warszawskiego, zatwierdzających regulaminy organizacyjne domów pomocy społecznej. Regulaminy są jednymi z podstawowych dokumentów niezbędnych do rejestracji domów pomocy społecznej w rejestrze Wojewody Mazowieckiego.

W dniu 8 lipca 2002 złożono do Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego dokumenty 13 domów w celu ich rejestracji. Do końca 2002 roku Urząd Wojewody zarejestrował 2 placówki: DPS przy ul. Korotyńskiego 10 i DPS przy ul. Kawęczyńskiej 4b.

- d/ Przygotowano uchwałę o zawarciu umowy na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej przy ul. Kilińskiego 10 w Wesołej z Fundacją „Gniazdo Rodzinne”.
- e/ Wystosowano 92 pisma i sporządzono 10 zbiorczych zestawień dotyczących wszystkich domów pomocy społecznej w zakresie opieki medycznej, podatku od nieruchomości, kombatanatów i innych. Ponadto prowadzono bieżącą korespondencję w sprawie skarg na działalność domów, udzielano wyjaśnień różnym instytucjom.

Działalność kulturalna

- a/ W dniach 30.09.-03.10.2002 w Waplewie odbył się III Przegląd Twórczości Artystycznej Mieszkańców Domów Pomocy Społecznej Powiatu Warszawskiego, zorganizowany przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Przegląd był kontynuacją imprezy organizowanej w latach 2000 i 2001. Wzięli w niej udział mieszkańcy wszystkich domów pomocy społecznej. W przypadku niemożności prezentacji w formie występu, mieszkańcy nadesłali prace plastyczne. Ogółem w imprezie wzięło udział 160 osób wraz z opiekunami. Zgodnie ze zwyczajem Przeglądu wszyscy występujący otrzymali nagrody i dyplomy.
- b/ Po raz drugi w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Syreny 26 zorganizowano Przegląd Kolęd i Pastoralek, w którym zaprezentowało się 11 zespołów z domów pomocy społecznej, w tym także spoza Warszawy.
- c/ Mieszkańcy domów brali udział w akcji „Kartka od Starosty”, która miała na celu rozpowszechnienie twórczości plastycznej mieszkańców domów pomocy społecznej.
- d/ Zorganizowano wystawę prac plastycznych wykonanych przez mieszkańców domów pomocy społecznej i dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych. Prezentacja prac odbyła się przy okazji Konferencji w dnia 8 października 2002 oraz uroczystej Sesji Rady Powiatu Warszawskiego.
- e/ Dzięki uprzejmości Wydziału Kultury Starostwa Powiatu Warszawskiego mieszkańcy domów pomocy społecznej wielokrotnie uczestniczyli w imprezach kulturalnych organizowanych m.in. w Teatrze Ateneum i stołecznych kościołach.

B. Kierowanie osób ubiegających się o przyjęcie do domów pomocy społecznej.

Kierowanie osób ubiegających się o przyjęcie do domów pomocy społecznej obejmuje:

- rozpatrywanie wniosków osób ubiegających się o skierowanie do domów pomocy społecznej,
- rozpatrywanie wniosków do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Dąbku k/Mławy,

- kwalifikowanie osób do domów pomocy społecznej, kierowanie lub odmowa skierowania,
- przygotowywanie decyzji o kwalifikacji, kierowaniu lub odmowie skierowania, ustalanie opłat za pobyt w domu pomocy społecznej,
- rozpatrywanie wniosków o przyspieszenie, skierowania do domów pomocy społecznej, odwołań od wydanych decyzji, przygotowywaniu dokumentów do przekazania organom rozpatrującym odwołania,
- współpraca z innymi centrami pomocy rodzinie w zakresie skierowań osób do domów pomocy społecznej
- prowadzenie bazy danych osób oczekujących na przyjęcie do domu pomocy społecznej.

Przyjęte wnioski oraz wydane skierowania

W 2002 roku do Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie zwróciło się

- 881 osób o skierowanie do domu pomocy społecznej,
- 83 osoby o skierowanie do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Dąbku
- 15 osób do Hostelu „Pomocna Dłoń”.

Łącznie na 979 przyjętych wniosków wydano 737 skierowań

Skierowanie	Liczba przyjętych wniosków	Liczba wydanych skierowań
Do domów pomocy społecznej	881	674
Do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane	83	50
Do Hostelu „Pomocna Dłoń” pobyt czasowy	15	13
RAZEM	979	737

Wnioski o skierowanie do domów pomocy społecznej w zależności od typu placówki

TYP DOMU	Liczba wniosków o skierowanie w 2002 r.
dla osób starszych	339
dla przewlekle somatycznie chorych	395
dla przewlekle psychicznie chorych	107
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	5
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	35
RAZEM	881

W wyniku prowadzonej weryfikacji wniosków osób kierowanych do domów pomocy społecznej, które nie skorzystały z zamieszkania w nich, za ich zgodą uchylono decyzje o skierowaniu i ponownie wydano decyzje o zakwalifikowaniu dla 17 osób.

Rodzaje decyzji

Łączna liczba decyzji administracyjnych wydanych przez Zespół ds. Kierowania do Domów Pomocy Społecznej w 2002 r. **wynosi 1603**. Oprócz skierowań do domów pomocy społecznej były to kwalifikacje do domów pomocy społecznej i ośrodka rehabilitacyjnego, decyzje o odpłatności, odmowy zakwalifikowania i decyzje uchylecia z powodu rezygnacji z domu pomocy społecznej osoby zakwalifikowanej lub skierowanej.

Zestawienie decyzji wydanych w 2002 r. w zależności od typu

Typ decyzji	Liczba
o skierowaniu do dps	674
o skierowaniu do ośrodka rehabilitacyjnego w Dąbku	50
o skierowaniu do Hostelu „Pomocna Dłoń”	13
o zakwalifikowaniu do dps	521
o zakwalifikowaniu do ośrodka rehabilitacyjnego w Dąbku	81
o odpłatności za pobyt w dps	129
o odmowie zakwalifikowania do dps	61
o uchyleniu w powodu rezygnacji z dps	74
RAZEM	1603

Odwołania od decyzji

Od decyzji wydanych przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie odwołało się 39 osób. Z tego Zespół ds. kierowania uwzględnił 11 odwołań, a 28 przekazał do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Samorządowe Kolegium Odwoławcze utrzymało w mocy 15 decyzji, uchyliło 10 decyzji z powodu trudnej sytuacji zdrowotnej oraz w sprawie odpłatności za pobyt w dps. W toku załatwiania w Samorządowym Kolegium Odwoławczym pozostały 3 sprawy.

Odwołania od decyzji

Rodzaje decyzji	Liczba odwołań
o zakwalifikowaniu do dps	11
o skierowaniu do dps (z postanowienia Sądu)	4
o odmowie skierowania do dps	19
o odpłatności za dps	5
RAZEM	39

Współpraca z innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie

W ramach współpracy z powiatowymi centrami pomocy rodzinie wystąpiono w 326 sprawach z prośbą o umieszczenie w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów, z czego uzyskano zgodę na skierowanie dla 166 osób.

Sposób rozpatrzenia wniosków o umieszczenie w dps na terenie innego powiatu		Liczba wniosków
Zgoda na skierowanie do domu pomocy	dla osób starszych	29
	dla przewlekle somatycznie chorych	76
	dla przewlekle psychicznie chorych	39
	dla niepełnosprawnych intelektualnie	22
	Razem	166
Zgoda na zakwalifikowanie do dps		135
W trakcie załatwiania		38
RAZEM		339

Powiatowe centra pomocy rodzinie zwróciły się do nas w 107 sprawach dotyczących umieszczenia w domach pomocy społecznej na terenie Warszawy, z tego:

- w 43 sprawach odmówiono, z powodu dużej liczby oczekujących z terenu Powiatu Warszawskiego,
- w 23 sprawach wydano zgodę na skierowanie,
- w 30 sprawach wydano zgodę na zakwalifikowanie,
- 11 spraw jest w trakcie rozpatrywania.

Liczba osób oczekujących na dom pomocy społecznej, wg stanu na dzień 31.12.2002 r.

Zespół opracowuje okresowe informacje o stanie i wykorzystaniu miejsc w domach pomocy społecznej oraz liczbie osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Z powodu braku miejsc wiele osób oczekuje na przyjęcie do domu pomocy społecznej.

Typ domu	Liczba domów	Liczba miejsc	Liczba osób oczekujących na dom pomocy społecznej		
			Ogółem	Zakwalifikowanych przez WCPR do dps	Skierowanych do dps
dla osób starszych	7	616	376	302	74
dla przewlekle somatycznie chorych	7	817-x	704	569	135
dla przewlekle psychicznie chorych	1	200-xx	261	243	18
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	2	247	19	17	2
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	25	97	97	-
RAZEM	18	1905	1457	1228	229

Objaśnienie:

z dniem 1.09.2002 r. zwiększono liczbę miejsc w domach pomocy społecznej

x – dla osób przewlekle somatycznie chorych o 10 miejsc,

xx – dla osób przewlekle psychicznie chorych o 2 miejsca.

II.

Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach oraz organizowanie i powadzenie specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych i zastępczych

Ze względów organizacyjnych najwłaściwszym rozwiązaniem zakresie udzielania informacji o prawach i uprawnieniach oraz organizowania i powadzenia specjalistycznego poradnictwa, byłoby przekazanie powyższych zadań do realizacji wyspecjalizowanym organizacjom pozarządowym, jak miało to miejsce w roku 2000. Jednak z powodu braku środków finansowych przeznaczonych na współpracę z podmiotami niepublicznymi w roku 2002 – Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie zadania te realizowało we własnym zakresie oraz we współpracy z podlegającymi mu placówkami. Pomoc w formie udzielania informacji o prawach i uprawnieniach świadczą pracownicy socjalni Działu Pomocy Środowiskowej. Osoby zwracające się osobiście, telefonicznie lub korespondencyjnie do Centrum otrzymują informację o możliwościach uzyskania stosownej do potrzeb pomocy ze strony instytucji pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych na terenie Warszawy, a niejednokrotnie także w całym kraju. Centrum dysponuje informatorem o organizacjach i instytucjach działających na polu pomocy społecznej w Warszawie oraz bazą danych dotyczącą organizacji pozarządowych i instytucji pomocowych w Polsce w formie CD-ROM.

Sprawy z jakimi osoby i rodziny zwracają się do Centrum dotyczą najczęściej trudnej sytuacji finansowej, problemów zdrowotnych, mieszkaniowych, przemocy w rodzinie oraz problemów wychowawczych z dziećmi.

Zadanie organizowania i prowadzenia specjalistycznego poradnictwa, w tym także rodzinnego dla rodzin naturalnych i zastępczych oraz terapii rodzinnej realizują jednostki prowadzone przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie lub z nim współpracujące, w tym Publiczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy przy ul. Nowogrodzkiej 75 oraz niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze: Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci przy ul. Szpitalnej 5, Krajowy Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci przy ul. Marszałkowskiej 4/22 oraz Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy przy ul. Grochowskiej 194/196.

Pomoc w formie poradnictwa specjalistycznego dostępna jest także w dwóch ośrodkach interwencji kryzysowej, działających w strukturach domów dziecka przy ul. Dalibora 1 oraz ul. 6-go Sierpnia 1/5.

III.

Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej

Interwencja kryzysowa, w świetle ustawy o pomocy społecznej, oznacza świadczenie specjalistycznych usług, zwłaszcza psychologicznych, prawnych, hotelowych, które są dostępne całą dobę – osobom, rodzinom i społecznościom będącym ofiarami przemocy lub znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej – w celu zapobieżenia powstania lub pogłębienia się dysfunkcji tych osób, rodzin lub społeczności.

W 2002 r. Starostwu Powiatu Warszawskiego podlegały dwa ośrodki interwencji kryzysowej. Obydwie placówki stanowią integralną część jednostek organizacyjnych pomocy społecznej powołanych przez władze Powiatu, i tak:

- Uchwałą Nr XLII/439/02 Rady Powiatu Warszawskiego z dnia 20 lutego 2002 r. na bazie Domu Dziecka Nr 10 przy ul. 6-go Sierpnia 1/5 w Warszawie utworzono powiatową jednostkę organizacyjną pomocy społecznej pod nazwą Ośrodek Wspomagania Rodziny. Jest to placówka wieloprofilowa, w skład której wchodzi: Dom Dziecka dla 80 wychowanków oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej wraz z hostelem.
- Uchwałą Nr XLIV/523/02 Rady Powiatu Warszawskiego z dnia 24 kwietnia 2002 r. na bazie Domu Dziecka Nr 3 przy ul. Dalibora 1 w Warszawie utworzono z dniem 1 maja 2002 r. powiatową jednostkę organizacyjną pomocy społecznej pod nazwą Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny „Koło”. Jest to placówka wieloprofilowa, w skład której wchodzi: Dom Dziecka dla 55 wychowanków, Ośrodek Interwencyjno-Diagnostyczny dla dzieci w wieku 3 – 7 lat (25 miejsc) oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej wraz z hostelem.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy ul. 6-go Sierpnia 1/5 w Warszawie

W roku 2002 Ośrodek **podejmował interwencje 2.031 razy**. Przyjęto zgłoszenia 282 nowych spraw. Średnia liczba interwencji w miesiącu wynosi 170. W porównaniu do roku 2001 liczba interwencji wzrosła średnio miesięcznie o 17 %.

Zgłoszenia według miejsca zamieszkania:

Ursynów	43%
Mokotów	13%
Pozostałe dzielnice/gminy Warszawy łącznie	23%
Piaseczno	4,5%
Miejscowości z Województwa Mazowieckiego	13,5%
Inne województwa	3%

Rodzaje kontaktu:

- interwencje ambulatoryjne - 60,5% (średni czas spotkania: około 90 min.)
- interwencje telefoniczne – 34% (najczęściej poniżej 15 min.)
- interwencje w terenie - 5,5%

Udzielano również porad korespondencyjnych.

Interwencje według źródła uzyskania informacji o Ośrodku Interwencji Kryzysowej:

- od różnych instytucji – 44,6% klientów (instytucje świadczące pomoc psychologiczną 24,6%, dom dziecka 17,7%, pomoc społeczną 17,3%, kościół 16,1%, szkoła 10,3%, policja 9,2%, kuratorzy sądowi 4,8%),
- od rodziny i znajomych (głównie klientów OIK) – 30,6% klientów,
- z prasy i innych środków masowego przekazu – 24,8%

Udzielone konsultacje:

- psychiatryczne – 106
- prawne – 143

Osoby zgłaszające się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej *(podział według kategorii osób, na których koncentrowała się praca terapeutyczna):*

- kobiety – 66%
dominujące przedziały wiekowe: 26-45 lat (40%) oraz 46-55 lat (23%)
- mężczyźni – 30%
dominujące przedziały wiekowe: 19-25 lat (25,6%) oraz 13-18 lat (18%) i 36-45 lat (18%)
- całe rodziny – 4%
- dzieci 13,4%.

Interwencje według powodu zgłoszenia:

a) **problematyka rodzinna** – 36,5% (w tym):

- konflikty rodzinne – 40%
- trudności wychowawcze, problemy okresu dojrzewania, trudności szkolne – 29%
- przemoc w rodzinie – 17%
- rozwód, separacja, zdrada 14%

b) **problemy kliniczne** – 34%

- objawy nerwicowe – 43%
- objawy depresyjne – 33%
- zaburzenia psychiatryczne – 11%
- choroby somatyczne – 8,5%
- problematyka samobójstw - 4,5%

c) **problemy egzystencjalne** – 11,6%

- kryzys sytuacyjny (trudności adaptacyjne) – 53%
- utraty (śmierć, rozstania) – 20%
- kryzys wartości i religijny – 16%
- samotność – 11%

d) **uzależnienia** – 9,8%

- alkoholizm (własny lub członka rodziny) – 80%
- uzależnienie od narkotyków – 12%
- lekomania i inne uzależnienia – 8%

e) **problemy socjalno-bytowe** – 4%

- bezrobocie, długi, ubóstwo – 66%
- bezdomność, eksmisja – 26,6%
- konflikt z zakładem pracy – 7,4%

f) **inne** – 4%

- problemy prawne 47%
- doradztwo zawodowe – 28%
- **przemoc ze strony obcych 25%**

Od września 2002 r., kiedy otwarto Ośrodek Interwencji Kryzysowej, **podjętych zostało 279 interwencji.**

Rodzaje kontaktu:

- interwencje ambulatoryjne – 169 (60,6%)
- interwencje telefoniczne – 104 (37,4%)
- interwencje w terenie – 4 (1,3%)
- interwencje listowne – 2 (0,7 %)

Liczba i rodzaj udzielanych konsultacji:

- Psychologiczne – 166 (59,4%)
- Socjalne – 74 (26,4%)
- Prawne – 38 (13,5%)
- Psychiatryczne – 1 (0,7%)

Osoby zgłaszające się do OIK:

- Kobiety (dominujący przedział wiekowy 40 - 50 lat) – 188
- Mężczyźni (18-21 lat; 40-60 lat) – 52
- Całe rodziny – 8
- Nieletni – 11

Liczba interwencji wg powodu zgłoszenia:

a) Problematyka rodzinna:

- Konflikty rodzinne – 40
- Przemoc w rodzinie – 36
- Rozwód – 8
- Problemy okresu dojrzewania – 6
- Trudności wychowawcze – 9

b) Problemy kliniczne:

- objawy nerwicowe – 13
- objawy depresyjne – 14
- objawy somatyczne – 4
- objawy psychotyczne – 2
- zaburzenia psychosomatyczne 7
- problematyka samobójstw - 9

c) Problemy emocjonalne – 11

d) Problemy egzystencjalne:

- Kryzys sytuacyjny – 21
- Samotność – 12
- Kryzys wartości - 2
- Utraty bliskich 7

e) Uzależnienia

- alkoholizm – 8
- uzależnienie od narkotyków – 5
- lekomania – 0

f) Problemy socjalno-bytowe:

- Bezdomność - 8
- Bezrobocie – 15
- Długi – 1
- Ubóstwo – 7
- Konflikty z zakładem pracy – 2
- Konflikty z prawem – 4
- Eksmisja – 7

g) Udzielanie informacji - 18

Ilość prowadzonych grup wsparcia:

1. Grupa wsparciowo-edukacyjna dla osób poszukujących pracy - max. 12 osób
2. Grupa wsparcia dla kobiet mających trudności z budowaniem trwałego związku – min. 5 osób
3. Grupa wsparcia dla rodziców mających trudności z wychowywaniem dzieci + warsztaty umiejętności wychowawczych – min. 6 osób
4. Grupa wsparcia dla ofiar przemocy – w trakcie organizacji (liczba osób do ustalenia)

Liczba osób, które skorzystały z pobytu w hostelu – 7

Czas pobytu w hostelu – **średnio 3 tygodnie.**

IV.

Zapewnianie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie, w szczególności poprzez prowadzenie i organizowanie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo – wychowawczych, świetlic i klubów środowiskowych o zasięgu ponadgminnym dla dzieci młodzieży, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie

A. Kwalifikowanie i kierowanie dzieci i młodzieży do placówek opiekuńczo-wychowawczych

Zadanie kwalifikowania oraz kierowania dzieci i młodzieży do placówek opiekuńczo-wychowawczych realizuje Zespół ds. Kwalifikacji i Kierowania Dzieci i Młodzieży do Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych. Zespół wyszukuje i właściwie dobiera placówki, w których zostaną stworzone optymalne warunki do kompensacji deficytów wychowawczych, wynikających z zaniedbań opiekuńczych i dydaktycznych w rodzinie biologicznej.

Procedura kierowania dzieci i młodzieży do placówek opiekuńczo-wychowawczych odbywa się zgodnie z ustawą z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i polityki Społecznej z dnia 1 września 2000 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Placówki, do których kierowani są nieletni:

- **15 domów dziecka**, (w tym 4 domy niepubliczne oraz 2 domy dziecka dla dzieci w wieku do 3 lat)
- **3 pogotowia opiekuńcze** (w tym ośrodek interwencyjno-diagnostyczny dla dzieci w wieku od 3 do 7 lat)
- **4 ośrodki szkolno-wychowawcze** (do 1 sierpnia 2002 r.)

Zadanie kierowania dzieci i młodzieży do specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, zgodnie z uchwałą Nr 1292/192/2002 Zarządu Powiatu Warszawskiego z dnia 16 kwietnia 2002 r. zostało przekazane do Wydziału Edukacji Starostwa Powiatu

Warszawskiego, co było wynikiem nowelizacji ustawy z dnia 23 lutego 2000 r. o systemie oświaty.

W 2002 r. Zespół ds. Kwalifikacji i Kierowania Dzieci i Młodzieży do Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych miał **w ewidencji 3.356 małoletnich**, z tego m.in.:

- 856 nowych wniosków dotyczących dzieci, które nie były dotychczas objęte pomocą,
- 62 wnioski dotyczące dzieci z innych powiatów – zwrócone wnioskodawcom z powodu braku wolnych miejsc w placówkach,
- 112 wniosków zostało odesłanych do rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami przez zespół kierujący do placówek resocjalizacyjnych,
- 10 wniosków zostało odesłanych do rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami przez zespół kierujący do placówek szkolnictwa specjalnego.

W efekcie podejmowanych działań Zespół wydał:

- **522 decyzji administracyjnych** z tego:
 - 370 decyzji dotyczyło małoletnich **z terenu Powiatu Warszawskiego**
 - 152 decyzji dotyczyło małoletnich **z terenu innych powiatów**
- **76 decyzji administracyjnych** o skierowaniu małoletnich do ośrodków szkolno-wychowawczych (*w okresie styczeń – lipiec 2002; od lipca zadanie przekazano do realizacji Wydziałowi Edukacji Starostwa Powiatu Warszawskiego*)
- **751 zawiadomień** o objęciu dziecka opieką przez placówkę opiekuńczo-wychowawczą, z tego:
 - 611 zawiadomień dotyczyło małoletnich **z terenu Powiatu Warszawskiego**
 - 140 zawiadomień dotyczyło małoletnich **z terenu innych powiatów**.

Liczba wydanych decyzji o skierowaniu nieletnich do różnych typów placówek opiekuńczo-wychowawczych

Rodzaj placówki	Zamieszkali na terenie Powiatu Warszawskiego	Zamieszkali na terenie innych powiatów	RAZEM umieszczonych w placówkach
Dom dziecka	123	41	164
Dom małego dziecka	68	45	113
Pogotowie opiekuńcze	115	53	168
Pogotowie opiekuńcze dla dzieci w wieku 3-7 lat (ośrodek interwencyjno-diagnostyczny)	64	13	77
RAZEM	370	152	522

***Liczba wydanych zawiadomień o objęciu dziecka opieką przez
placówki opiekuńczo-wychowawcze***

Rodzaj placówki	Zamieszkali na terenie Powiatu Warszawskiego	Zamieszkali na terenie innych powiatów	RAZEM umieszczonych w placówkach
Dom dziecka	158	21	179
Dom małego dziecka	128	36	164
Pogotowie opiekuńcze	271	64	335
Pogotowie opiekuńcze dla dzieci w wieku 3-7 lat (ośrodek interwencyjno-diagnostyczny)	54	19	73
RAZEM	611	140	751

Podejmowane działania:

- a/ W ramach integracji działań zainteresowanych podmiotów w zakresie opieki nad wychowankami placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz oczekujących na umieszczenie w placówkach, z inicjatywy Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie zorganizowano spotkanie przedstawicieli sądów, dyrektorów placówek, przedstawicieli Wydziału Edukacji Starostwa Powiatu Warszawskiego oraz Mazowieckiego Kuratorium Oświaty, które poświęcono problematyce kierowania małoletnich do placówek.
- b/ Prowadzono indywidualne poradnictwo dla pracowników socjalnych placówek opiekuńczo – wychowawczych w sprawie sposobu przygotowywania dokumentacji, na podstawie której wydawane są decyzje o odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka w placówce.

B. Organizowanie i zapewnianie usług o określonym standardzie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Podejmowane działania:

Nadzorowanie prawidłowego funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych

- a/ Wizytowano wszystkie podległe placówki w celu kontrolowania działań podejmowanych przez ich dyrektorów, w zakresie bieżącej działalności
- b/ Udział w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka oraz imprezach okolicznościowych organizowanych przez placówki
- c/ Prowadzono bazy danych dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w celu lepszego nadzorowania wykorzystania miejsc
- d/ Nawiązano współpracę z Powiatowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, gdzie przekazano zbiorczą informację na temat potrzeb placówek podległych Powiatowi, w zakresie ich modernizacji instalacji technicznych
- e/ Przygotowano regulaminy organizacyjne określające szczegółowe zadania i organizację placówek
- f/ **Wystąpiono, z upoważnienia Starosty Powiatu Warszawskiego, z wnioskiem do Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, który z ramienia Wojewody Mazowieckiego prowadzi Rejestr placówek opiekuńczo-wychowawczych Województwa Mazowieckiego o wpisanie poszczególnych publicznych placówek opiekuńczo – wychowawczych do w/w rejestru**
- g/ **Przygotowano porozumienie o współpracy Powiatu Warszawskiego z Gminą Warszawa - Bielany w celu poprawy dostępności do usług pielęgniarских dla wychowanków Domu Dziecka Nr 1**
- h/ **Przygotowano porozumienie o współpracy z Dzielnicą Wola Gminy Warszawa Centrum w sprawie współfinansowania Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny „Kolo”**

Współpraca z dyrektorami placówek w zakresie doradztwa metodycznego

- a/ Zorganizowano 4 narady z dyrektorami placówek opiekuńczo-wychowawczych, na których omawiano m.in. sprawy administracyjno-organizacyjne, wykorzystanie miejsc, zasady finansowania, sprawy finansowe i remontowe oraz potrzebę dostosowania liczby miejsc i wskaźnika zatrudnienia w poszczególnych typach placówek, zgodnie z obowiązującymi standardami. Poruszano również sprawy wynagrodzenia dyrektorów, sprawy kadrowe oraz usamodzielnienia

wychowanków. Jedna z porad była w całości poświęcona zasadom postępowania przy zamówieniach publicznych

Inicjatywy na rzecz środowisk wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych

- a/** Zorganizowano wielkanocną akcję „Kartka od Starosty” dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz mieszkańców domów pomocy społecznej
- b/** Przygotowano wystawę prac plastycznych oraz historii placówek opiekuńczo – wychowawczych Powiatu Warszawskiego na Konferencję, która odbyła się w dniu 8 października 2002 r., poświęconą organizacji pomocy społecznej po zmianie ustroju m. st. Warszawy oraz uroczystą Sesję Rady Powiatu
- c/** Przeprowadzono konkurs plastyczny – „Las zielonym domem” we współpracy z Wydziałem Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Powiatu Warszawskiego
- d/** Nawiązano stałą współpracę z Wydziałem Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, co zaowocowało zorganizowaniem wyjazdów edukacyjnych dla wychowanków placówek
- e/** Przyznano kolejne 2 mieszkania filialne, przekazane przez Powiat Warszawski do dyspozycji usamodzielnionym wychowankom Domu Dziecka Nr 5
- f/** Zorganizowano III edycję Konkursu „Mój Dom” przeznaczonego dla usamodzielnianych, pracujących i uczących się wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych. Laureaci konkursu to wychowankowie czterech domów dziecka
- g/** Przeprowadzono konkurs plastyczny pod nazwą „Ogień, woda – 2 żywioły”, którego organizatorem był Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności i Urząd Gminy Izabelin
- h/** Nawiązano współpracę z Wyższą Szkołą Menagerską w Warszawie, która umożliwiła bezpłatną naukę dla najzdolniejszych wychowanków Domów Dziecka.

Działania w zakresie dochodzenia przez placówki opiekuńczo – wychowawcze do standardów określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000r. w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych

- a/** Zarządzeniem Dyrektora Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie Nr. 8 – 23/2002 z dnia 24 maja 2002r. dostosowano limity miejsc w publicznych placówkach opiekuńczo – wychowawczych (od dnia 1 czerwca 2002r.)
- b/** Zarządzeniem Dyrektora Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie Nr 24/2002 z dnia 24 maja 2002r. w sprawie wychowawców w placówkach opiekuńczo – wychowawczych Powiatu Warszawskiego ustalono osiągnięcie na dzień 31 sierpnia 2002r. wskaźnika zatrudnienia określonego w § 41 ust. 1 pkt. 2 w/w Rozporządzenia.
- c/** Uchwałą Nr XLII/439/02 Rady Powiatu Warszawskiego z dnia 20 lutego 2002r. na bazie Domu Dziecka Nr 10 w Warszawie utworzono powiatową jednostkę organizacyjną pomocy społecznej pod nazwą Ośrodek Wspomagania Rodziny. Jest to placówka wieloprofilowa w skład której wchodzi: Dom Dziecka Nr 10 dla 80 wychowanków oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej wraz z hostelem.
- d/** Uchwałą Nr XLIV/523/02 Rady Powiatu Warszawskiego z dnia 24 kwietnia 2002r. na bazie Domu Dziecka Nr 3 w Warszawie utworzono z dniem 1 maja 2002r. powiatową jednostkę organizacyjną pomocy społecznej pod nazwą Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny „Koło”. Jest to placówka wieloprofilowa w skład której wchodzi: Dom Dziecka Nr 3 dla 55 wychowanków, Ośrodek Interwencyjno – Diagnostyczny dla dzieci w wieku 3 – 7 lat (25 miejsc) oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej wraz z hostelem.
- e/** Przygotowano prace dotyczące oceny stanu technicznego budynków i możliwości ich adaptacji do potrzeb placówki dla mniejszej liczby wychowanków.
- f/** Zebrano i przeanalizowano etapowe plany działań dochodzenia do standardów o których mowa w § 40 ust. 5-8 oraz § 41 w/w Rozporządzenia.
- g/** Podjęto działania zmierzające do poprawy stanu technicznego części budynków, użytkowanych przez placówki opiekuńczo - wychowawcze.

D O M Y D Z I E C K A

Ogólne informacje nt. domów dziecka

Powiat Warszawski prowadzi 11 publicznych domów dziecka dysponujących 800 miejscami, w tym dwie placówki o 160 miejscach przeznaczone są dla dzieci 0-3 roku życia. Ponadto funkcjonują 4 domy dziecka należące do Zgromadzeń Zakonnych, a także 2 rodzinne domy dziecka prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. Łącznie we wszystkich placówkach jest 975 miejsc.

Rodzaj placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc
Publiczne Domy Dziecka	9	615
Domy Małego Dziecka	2	160
Zakonne Domy Dziecka	4	191
Rodzinne Domy Dziecka	2	9
Razem	17	975

Należy zwrócić uwagę na bardzo małą liczbę rodzinnych domów dziecka, z których jeden w chwili obecnej jest placówką wygasającą.

Szczególna sytuacja wynikająca z obniżenia środków finansowych w budżetach placówek publicznych, które obecnie w większości są placówkami o dużej liczbie miejsc, zdecydowanie przekraczającymi zakładane standardy, spowodowała konieczność podjęcia planów ich reorganizacji. W maju 2002r. Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie dokonało przekształcenia organizacyjnego i kadrowego poprzez częściowe dostosowanie limitów miejsc oraz wskaźnika zatrudnienia zgodnie z obowiązującymi standardami.

L.p.	Placówka	Adres	Liczba miejsc	Stan na dzień 31.12.2002	Średnia liczba wychowanków
1	Dom Dziecka Nr 1	Al. Zjednoczenia 34 01-830 Warszawa	80	74	79
2	Dom Dziecka Nr 2	ul. Jaktorowska 6 01-202 Warszawa	40	41	41
3	Ośrodek Wsparcia i Rodziny „Kolo” (socjalizacyjno-interwencyjna)	ul. Dalibora 1 01-435 Warszawa	80	68	76
4	Dom Dziecka Nr 4	ul. Rakowiecka 21 02-517 Warszawa	80	74	79
5	Dom Dziecka Nr 5	ul. Podmokła 4 04-819 Warszawa	80	70	74
6	Dom Dziecka Nr 9	ul. Korotyńskiego 13 02-121 Warszawa	80	70	72

7	Ośrodek Wsparcia Rodziny	ul. 6-go Sierpnia 1/5 02-842 Warszawa	80	70	73
8	Dom Dziecka Nr 11	ul. Bohaterów 50 03-007 Warszawa	80	79	80
9	Dom Dziecka Nr 12	ul. Tarczyńska 27 02-023 Warszawa	40	29	31
10	Dom Dziecka Nr 15	ul. Nowogrodzka 75 02-018 Warszawa	120	92	119
11	Dom Dziecka Nr 16	ul. Międzyzparkowa 5 00-208 Warszawa	40	36	39
12	Dom Dziecka (niepubliczna)	ul. Klasyków 52/54 03-163 Warszawa	55	51	53
13	Dom Dziecka (niepubliczna)	ul. Wąsuszewska 48 03-005 Warszawa	60	60	63
14	Dom Dziecka (niepubliczna)	ul. Paprociowa 2 04-751 Warszawa	60	61	64
15	Katolicka Placówka Wychowawcza „Nasz Dom” (niepubliczna)	ul. B. Śmiałego 37 02-496 Warszawa	11	9	11
16	Rodzinny Dom Dziecka (niepubliczna)	ul. Czerniakowska 26b m.5 Warszawa	6	6	6
17	Rodzinny Dom Dziecka (niepubliczna)	ul. Agnieszki 2 Warszawa	3	3	3

Przekształcenie Domu Dziecka Nr 3 w Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny „Koło”

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000r w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych. oraz przyjętym kierunkiem przekształceń placówki, w marcu 2001r. przejęto grupę przedszkolną z Pogotowia Opiekuńczego Nr 2 i w oparciu o opracowany program działania, na terenie Domu Dziecka nr 3 powstała Grupa Wczesnej Interwencji Dziecięcej, przeznaczona dla dzieci w wieku 3-7 lat, dysponująca 25 miejscami. Tym samym nawiązano dobrą współpracę z Policją, Strażą Miejską i ośrodkami pomocy społecznej.

Jak wynika ze składanych sprawozdań dotyczących funkcjonowania grupy, od 1 maja 2002 r. do Ośrodka Interwencyjno-Diagnostycznego trafiają często dzieci niepełnosprawne fizycznie i umysłowo, dramatycznie zaniedbane, z traumatycznymi doświadczeniami życiowymi, a także dzieci cudzoziemców z barierą językową, skierowane do Ośrodka w nagłych sytuacjach kryzysowych, postanowieniami sądu z klauzulą natychmiastowej wykonalności. Ośrodek ten, podobnie jak Dom Dziecka oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej wchodzi w skład Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny „Koło”. Więcej informacji na temat Ośrodka Interwencji Kryzysowej znajduje się na str. 28.

POGOTOWIA OPIEKUŃCZE

Ogólne informacje o pogotowiach opiekuńczych

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, pogotowia opiekuńcze są typem placówek interwencyjnych, przeznaczonych dla dzieci i młodzieży pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodziców lub znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w związku z tym wymagających doraźnej opieki całodobowej.

Do placówek interwencyjnych przyjmowane są dzieci od lat 7, niezależnie od miejsca zamieszkania. Pobyt wychowanków w pogotowiu opiekuńczym nie powinien trwać dłużej niż trzy miesiące.

W Powiecie Warszawskim funkcjonują dwie placówki interwencyjne:

- Pogotowie Opiekuńcze Nr 1 w Warszawie, ul. Dembińskiego 1 (dla dziewcząt),
- Pogotowie Opiekuńcze Nr 2 w Warszawie, ul. Bonifacego 81.

Zadaniem pogotowia, obok interwencyjnej pomocy wychowankom, którzy znaleźli się w potencjalnej bądź rzeczywistej sytuacji zagrożenia, jest sporządzanie diagnoz psychologiczno-pedagogicznych, medycznych oraz analizy ich sytuacji rodzinnej. Ma to służyć ukierunkowaniu pracy opiekuńczej i dydaktyczno-wychowawczej z wychowankami oraz wskazaniu typu instytucjonalnej formy dalszej opieki nad nimi.

Placówka zaspokaja indywidualne potrzeby edukacyjne wychowanków, umożliwia im wyrównywanie opóźnień szkolnych i kontynuowanie nauki na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum funkcjonujących na terenie placówki. Podejmuje również próby oddziaływania na najbliższą rodzinę wychowanków, w celu budowania lub wzmacniania wzajemnej więzi rodzinnej.

Interwencyjne placówki opiekuńczo wychowawcze

L.p.	Placówka	Adres	Liczba miejsc	Średnia liczba wychowanków
1	Pogotowie Opiekuńcze Nr 1	ul. Dembińskiego 1 01-644 Warszawa	50	65
2	Pogotowie Opiekuńcze Nr 2	ul. Bonifacego 81 02-945 Warszawa	150	164

MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE

Informacje ogólne o młodzieżowych ośrodkach wychowawczych

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowe ośrodki wychowawcze są typem placówek resocjalizacyjnych.

Zapewniają one wychowankom niedostosowanym społecznie opiekę i wychowanie, resocjalizację i rewalidację. Stwarzają możliwości leczenia uzależnień. Dają im szansę zdobycia kwalifikacji zawodowych, zapewniając kształcenie na poziomie podstawowym i gimnazjalnym.

Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przyjmują młodzież w wieku od 13 do 18 lat, na mocy postanowień sądów rodzinnych i nieletnich o umieszczeniu w placówce resocjalizacyjnej (ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich).

W Warszawie działają trzy publiczne młodzieżowe ośrodki wychowawcze:

- **Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 2** w Warszawie, ul. Strażacka 57 (dla dziewcząt),
- **Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 3** w Warszawie, ul. Patriotów 90,
- **Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Diagnostyczno-Kierujący Nr 4** w Warszawie, ul. Dolna 19 (przy ośrodku znajduje się zespół kwalifikacji i kierowania do placówek resocjalizacyjnych)

oraz **jeden niepubliczny ośrodek** :

- **Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Ks. Franciszka Toporowskiego** (Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści), ul. Barska 4 w Warszawie

Programy pracy tych placówek stwarzają możliwości indywidualnego oddziaływania na wychowanków, co sprzyja redukowaniu przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego. Tworzenie sytuacji wychowawczych dających szansę aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym stymuluje wychowanków do pozytywnych zachowań, zgodnych z uznanymi normami życia w społeczeństwie. Niebagatelną rolę jest też przygotowanie wychowanków do samodzielności po opuszczeniu tych placówek. Ważnym aspektem pracy tych ośrodków jest również prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej oraz profilaktyki w zakresie uzależnień wszelkiego rodzaju.

W Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych zdecydowanie przeważają wychowankowie spoza Powiatu Warszawskiego. Jest to tendencja stała, związana z ich specyfiką.

L.p.	Placówka	Adres	Liczba miejsc	Stan na dzień 31.12.02	Miejsce stałego zamieszkania wychowanków stan na 31.12.02		Średnia liczba wychowanków w roku
					Powiat Warszawski	Inne powiaty	
1	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Księży Orionistów (niepubliczna)	ul. Barska 4 02-315 Warszawa	72	72	11	61	72
2	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 2	ul. Strażacka 57 04-462 Warszawa	45	40	7	33	43
3	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 3	ul. Patriotów 90 04-844 Warszawa	45	32	7	25	36
4	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 4	ul. Dolna 19 00-773 Warszawa	30	31	9	22	30
RAZEM			192	175	34	141	-

PUBLICZNE OGNISKA WYCHOWAWCZE

Informacje ogólne o publicznych ognisk wychowawczych

W Powiecie Warszawskim działa Zespół Ognisk Wychowawczych im. K. Lisieckiego „Dziadka” obejmujący 9 ognisk i pracę środowiskową we francuskim systemie GPiAS. Jest to ośrodek publiczny. Całkowicie finansowany przez powiat. Zapewnia dzieciom i młodzieży opiekę czasową i całodobową.

Zespół Ognisk Wychowawczych im. K. Lisieckiego „Dziadka” to spadkobierca unikalnej metody wychowawczej Kazimierza Lisieckiego, realizowanej i doskonalonej od lat trzydziestych dwudziestego wieku; jest placówką wsparcia dziennego zapewniającą opiekę i pomoc dzieciom zagrożonych demoralizacją, przestępczością, z rodzin niewydolnych wychowawczo, niefunkcjonalnych lub nie radzących sobie finansowo. Starania pracowników pedagogicznych ognisk zmierzają do tworzenia warunków rozwoju fizycznego, psychicznego i poznawczego. Szczególna uwaga skupiona jest na pogłębianiu więzi z rodziną, a także na próbie odtworzenia naturalnej odpowiedzialności za losy dziecka u rodziców. Pracownicy ZOW by lepiej pomóc wychowankom współpracują także ze szkołami i OPS-ami.

W zależności od sytuacji rodzinnej i osobistej wychowankowie spędzają w ognisku część dnia (tzw. dochodzące do ogniska) lub mieszkają w nim przez 5 dni w tygodniu (na weekend wracają do domu). Dzieciom i młodzieży oferuje się pomoc w rozwiązywaniu

problemów wychowawczych, szkolnych, rodzinnych i osobistych. Ogniska stwarzają również warunki rozwoju zainteresowań sportowych, kulturalnych, artystycznych, przyrodniczych, technicznych. Podczas ferii zimowych i wakacji są organizowane obozy oraz „Lato w mieście” i „Zima w mieście”.

Publiczne ogniska wychowawcze

L.p.	Nazwa ogniska	Limit miejsc	Średnia liczba wychowanków w roku
1	WŁOCHY	75	68
2	MOKOTÓW	70	62,5
3	MURANÓW	75	55
4	GOCLAW	85	63,5
5	PRAGA	75	50
6	MARYMONT	60	24
7	STARÓWKA	140	105
8	STARA PROCHOWNIA	40	56
9	BIELANY	70	59
10	GPAS	90	26
	RAZEM	780	569

Podjęmowane działania:

a/ Rejestracja placówek

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, z upoważnienia Starosty Powiatu Warszawskiego wystąpiło z wnioskiem do Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego o wpisanie Zespołu Ognisk Wychowawczych im. K. Lisieckiego „Dziadka” do Rejestru placówek opiekuńczo-wychowawczych. Województwa Mazowieckiego. W dniu 25 listopada 2002 roku decyzją WPS MUW nr 16/2002 Zespołu Ognisk Wychowawczych został wpisany do Rejestru.

b/ Zmiana siedziby Ognisk Wychowawczych „Stara Prochownia” oraz ”Gocław”

W związku z trudną sytuacją finansową Zespołu Ognisk Wychowawczych, którego nie było stać na remont budynku przy ul. Boleść 2, zaistniała konieczność zmiany jego zarządcy, a tym samym przeniesienia ogniska. Ze względu na bardzo bliską odległość od głównego budynku ZOW mieszczącego się przy ul. Starej 4, Ognisko „Stara Prochownia”, w dniu 12.03.2002r. przeniesione zostało pod ten adres. Nowym zarządcą budynku przy ul. Boleść 2 został dyrektor Stołecznego Centrum Edukacji Kulturalnej podległego Wydziałowi Edukacji Starostwa Powiatu Warszawskiego.

Drugim ogniskiem, które przez złą sytuację finansową zostało zmuszone do przeprowadzki było Ognisko Wychowawcze „Gocław”. Ognisko, które dotąd mieściło się przy ul. Witoszyńskiego 1 w Warszawie, w dniu 15.05.2002r. zostało przeniesione do budynku Bursy Szkolnej przy ul. Łukowskiej 25 w Warszawie. Było to posunięcie konieczne ze względu na ogromne koszty utrzymania placówki, w tym bardzo wysoki czynsz.

c/ Otwarcie Ogniska Wychowawczego „Marymont”

We wrześniu 2002 roku zostało otwarte nowe ognisko ZOW na Marymoncie. Może do niego uczęszczać 60 wychowanków. Ognisko mieści się w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym przy ul. Jana Chryzostoma Paska 10 w Warszawie.

d/ Utworzenie Grupy Pedagogiki i Animacji Społecznej (GPiAS)

W październiku 2002 r. została utworzona Grupa Pedagogiki i Animacji Społecznej. Wcześniej zostali przeszkoleni do pracy z dziećmi na ulicy pracownicy wywodzący się, z grona wychowawców ZOW. Program oparty jest na francuskim systemie pracy z dziećmi ulicy. GPiAS jest programem przeznaczonym dla dzieci, które z własnej woli nie przyjdą do placówki wsparcia dziennego, a tym bardziej nie zapiszą ich do placówki rodzice nie zainteresowani losem dzieci. Dzieci uczestniczące w programie pochodzą z rodzin zaniedbanych, niewydolnych wychowawczo, dotkniętych bezrobociem, ubóstwem, uzależnieniami oraz dla dzieci nie realizujących obowiązku szkolnego, pozostawionych samym sobie, dla których ulica jest drugim domem.

Realizowana przez animatorów GPiAS pedagogika projektu nawiązuje bezpośrednio do pedagogiki społecznej. Z praktyki pedagogicznej wynika, że dzieci ze środowisk zagrożonych marginalizacją społeczną najszybciej się uczą i rozwijają swoje zdolności wówczas, gdy są zaangażowane w osiąganie konkretnych, ale zarazem dosyć odległych celów. Wszystkie zajęcia odbywają się w środowisku otwartym, ale raczej poza miejscem zamieszkania wychowanków. Bardzo ważne jest nawiązanie bezpośrednich relacji z dziećmi. Zajęcia mogą polegać na rozmowach na tematy, które podesuną dzieci, a które je nurtują i są dla nich ważne. Jedną z istotnych form pracy pedagogicznej z „dziećmi ulicy” jest kontaktowanie ich ze specjalistami z różnych dziedzin np. z psychologiem, seksuologiem, pedagogiem szkolnym itp. Animatorzy GPiAS mogą podjąć takie działania w jednostkowych przypadkach na podstawie analizy przeprowadzonych z dziećmi rozmów. dopełnieniem tych form pracy są oczywiście stałe kontakty z rodzicami, nauczycielami, pedagogami szkolnymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,

instytucjami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dzieci.

MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII

Ogólne informacje o młodzieżowych ośrodkach socjoterapii

W Powiecie Warszawskim funkcjonują dwa Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii.

L.p.	Placówka	Adres	Limit miejsc	Liczba miejsc hotelikowych	Średnioroczna liczba wychowanków	Srednioroczna liczba wychowanków w hostelu
1	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Nr 1 "SOS"	ul.Rzymowskiego 36 02-697 Warszawa	135	18	166	17
2	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Nr 2 "KĄT"	ul. Zorzy 17 03-558 Warszawa	185	40	168	35
R A Z E M			320	58	334	52

Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii są placówkami przeznaczonymi dla młodzieży niedostosowanej społecznie, wykazującej zaburzenia zachowania i zagrożonej uzależnieniami. Celem istnienia Ośrodków jest stworzenie takiego środowiska, w którym młodzi ludzie będą mieli możliwość ukończenia szkoły, poprawienia ich obecnej sytuacji, twórczego rozwoju. Ośrodki realizują swoje cele poprzez działania o charakterze opiekuńczym, edukacyjnym, terapeutycznym i kulturotwórczym. Integralnymi częściami Ośrodków są szkoły (jedno gimnazjum i dwa licea). MOS-y w całości finansowane są ze środków publicznych.

Ośrodki realizują następujące zadania:

- nauka szkolna z wykorzystaniem metod terapeutycznych
- nauczanie indywidualne organizowane w miarę potrzeb
- zajęcia tematyczne, które rozszerzają wiedzę podopiecznych
- zajęcia psychokorekcyjne, psychoedukacyjne i socjoterapeutyczne
- organizacja obozów integracyjnych, terapeutycznych
- prowadzenie hostelu z całodobową opieką
- współpraca z rodziną.

Działania wobec młodzieżowych ośrodków socjoterapeutycznych

a/ Zarząd Powiatu Warszawskiego 16 lipca 2002 roku uchwalił Regulamin Organizacyjny Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii Nr 2 „KĄT”. Regulamin ten, jak i regulamin Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii Nr 1 „SOS” został zmieniony

zgodnie z zaleceniami Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, w dniu 22 października 2002 roku.

- b/ Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, z upoważnienia Starosty Powiatu Warszawskiego, wystąpiło z wnioskiem o wpis Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii - MOS „SOS”, oraz MOS „KĄT”, do Rejestru Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Województwa Mazowieckiego.

O Ś R O D K I A D O P C Y J N O – O P I E K U Ń C Z E

Ogólne informacje na temat ośrodków adopcyjno–opiekuńczych

W Powiecie Warszawskim istnieje jeden Publiczny Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy przy ul. Nowogrodzkiej 75 w Warszawie oraz trzy ośrodki niepubliczne:

- Ośrodek Adopcyjno–Opiekuńczy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci ul. Szpitalna 5 w Warszawie
- Krajowy Ośrodek Adopcyjno–Opiekuńczy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci ul. Marszałkowska 4/22 w Warszawie
- Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy ul. Grochowska 194/196 w Warszawie

Celem pracy Ośrodków Adopcyjno–Opiekuńczych jest zapobieganie i przeciwdziałanie sieroctwu społecznemu. W związku z tym Ośrodki prowadzą działalność nakierowaną na pracę z rodzinami naturalnymi, zastępczymi i adopcyjnymi, bezdzietnymi małżeństwami, z kobietami będącymi w niechcianej ciąży, z dorosłymi wychowankami rodzin zastępczych i adopcyjnych.

Ośrodki przeprowadzają także adopcje zagraniczne. Ich cechą jest powierzanie dzieci szczególnie trudnych z poważnymi zaburzeniami rozwoju fizycznego i psychicznego, dzieci starszych oraz wieloosobowych rodzeństw.

Do zadań środków adopcyjno-opiekuńczych należy:

- wspieranie matek w ciąży niechcianej (konsultacje psychologiczne, umieszczanie w domach samotnej matki, pomoc prawna itp.)
- przygotowanie do powierzenia rodzinnemu środowisku zastępczemu dzieci regulując ich sytuację prawną

- przeprowadzenie diagnozy medycznej noworodków pozostawionych na oddziałach położniczych, a także dzieci starszych i porzuconych
- pozyskiwanie, diagnozowanie, kwalifikowanie i szkolenie małżonków zdecydowanych do pełnienia roli rodziców zastępczych lub adopcyjnych
- czuwanie nad powierzonymi rodzicom dziećmi (opieka psychopedagogiczna, lekarska i prawna)
- szkolenie i wspieranie rodziców naturalnych dzieci umieszczonych w rodzinnych formach opieki zastępczej lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- propagowanie tematyki sieroctwa społecznego i zastępczego rodzicielstwa
- doskonalenie modelu zastępczego rodzicielstwa

Działania wobec ośrodków adopcyjno-opiekuńczych

a/ W dniu 26 czerwca 2002 roku Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, z upoważnienia Starosty Powiatu Warszawskiego, wystąpiło z wnioskiem do Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego o wpisanie Publicznego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego do Rejestru ośrodków adopcyjno-opiekuńczych Województwa Mazowieckiego, co nastąpiło decyzją nr 1/2002 z dnia 27 października 2002 roku.

Każdy z Ośrodków Adopcyjno-Opiekuńczych prowadzi pracę ze wszystkimi typami rodzin – zastępczymi, adopcyjnymi, biologicznymi; łącznie było ich 4.138.

Lp.	Placówka	Typ rodziny			Razem
		Naturalna	Zastępcza	Adopcyjna	
1	Publiczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy ul. Nowogrodzka 75	1520	1731	401	3652
2	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy TPD, ul. Szpitalna 5	49	20	72	141
3	Krajowy Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy TPD, ul. Marszałkowska 4/22	2	2	66	70
4	Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy ul. Grochowska 194/196	100	12	163	275

OŚRODEK ADOPCYJNO-OPIEKUŃCZY	ADOPCJE KRAJOWE		ADOPCJE ZAGRANICZNE	
	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin
Publiczny Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy ul. Nowogrodzka 75	58	52	146	113
Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy TPD ul. Szpitalna 5	38	38	-	-
Krajowy Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy TPD	-	-	101	66

Publiczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy i Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy TPD zajmują się adopcją do rodzin polskich. Natomiast adopcje zagraniczne mogą przeprowadzać ośrodki wyznaczone przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej i są to Publiczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy oraz Krajowy Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy TPD. Korzystają one z Centralnego Banku Danych prowadzonego przez Publiczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy i zawierającego dane o dzieciach oczekujących na przysposobienie, którym nie można zapewnić opieki w rodzinie adopcyjnej w Polsce.

W 2002 roku zostało przysposobionych 175 dzieci w kraju przez 165 rodzin i 370 polskich dzieci zagranicą przez 258 rodzin.

ul. Marszałkowska 4/22				
Katolicki Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy ul. Grochowska 194/196	79	75	123	79
RAZEM	175	165	370	258

NIEPUBLICZNE PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE (WSPARCIA DZIENNEGO – świetlice, ogniska)

Ogólne informacje o niepublicznych placówkach opiekuńczo – wychowawczych

Działanie placówek opiekuńczo – wychowawczych określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. z 2000r. Nr 80, poz. 900).

Celem funkcjonowania tych placówek jest pomoc dzieciom i młodzieży zagrożonym demoralizacją, przestępczością i uzależnieniami; przeciwdziałanie tworzeniu się patologii wychowania i rodziny. Ich zadaniem jest tworzenie grup i środowisk rówieśniczych i alternatywnych wobec struktur kontrkulturowych, a także ograniczanie ilości dzieci kierowanych do placówek socjalizacyjnych i resocjalizacyjnych.

W placówkach realizowane są następujące rodzaje programów:

- psychokorekcyjne (terapeutyczne, rehabilitacyjne, resocjalizacyjne),
- psychoprofilaktyczne,
- opiekuńcze.

Programy mogą one być przeprowadzane w formie:

- opieki całodobowej (grupy zamknięte)
- opieki częściowej (grupy zamknięte, codziennie powyżej 6 godzin)
- opieki uzupełniającej (grupy otwarte, 3 – 4 dni w tygodniu poniżej 6 godzin)
- opieki doraźnej (grupy otwarte, 1 – 2 dni w tygodniu, imprezy, akcje).

Dodatkowymi świadczeniami oferowanymi przez placówki są obozy terapeutyczne, specjalistyczne programy edukacyjne, żywienie, pomoc materialna, pomoc prawna i obywatelska. Placówki prowadzą także współpracę z rodziną, szkołą i innymi służbami.

Działania wobec niepublicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- a/ Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, aby lepiej nadzorować wykorzystanie miejsc w niepublicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, od początku 2001 r. prowadzi bazę danych dzieci, które korzystają z pomocy ognisk i świetlic. Z bazy danych wynika, że w 2002 r. **placówki niepubliczne objęły pomocą i opieką 2.956 dzieci**
- b/ Z dniem 1 stycznia 2002 roku Powiat Warszawski przejął dofinansowywanie pięciu środowiskowych ognisk wychowawczych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci z Powiatu Mińskiego z Gmin Sulejówek i Wesoła. Po wejściu w życie ustawy o ustroju miasta stołecznego Warszawy nadzór nad dwoma placówkami TPD z Sulejówka został przekazany do Powiatu Mińskiego. Jednak finansowanie do końca 2002 roku było prowadzone w Warszawie
- c/ Za zgodą Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie - Placówce Niepublicznej przy ul. Żąbkowskiej 39/1 w Warszawie, ze względów organizacyjno – finansowych, został zmieniony organ prowadzący. Był nim Towarzystwo „Kuźnia”, obecnie jest - Stowarzyszenie dla Rodzin
- d/ Udzielono pomocy 13 niepublicznym placówkom wsparcia dziennego, nie dotowanych przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, w przygotowaniu regulaminów organizacyjnych .

ZESTAWIENIE DANYCH O NIEPUBLICZNYCH PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH

L.P.	NAZWA PLACÓWKI	ADRES PLACÓWKI	FORMA DZIAŁALNOŚCI	PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	LICZBA DZIECI OBJĘTYCH OPIEKĄ DOTOWANYCH PRZEZ POWIAT WARSZAWSKI	LICZBA ŚREDNIOROCZNA DZIECI OBJĘTYCH OPIEKĄ
1	Zespół Świetlic Profilaktyczno – Wychowawczych i Terapeutycznych „Gniazdo”	ul. Kasprzowicza 37 01-817 Warszawa	profilaktyczno- terapeutyczna	zapobieganie szerszeniu się demoralizacji dzieci i młodzieży w rejonie Żoliborza	350	358
2	Zespół Środowiskowych Ognisk Wychowawczych TPD	ul. Kredytowa 1a 00-056 Warszawa	opiekuńczo- wychowawcza	zapobieganie umieszczania dzieci w placówkach opieki całkowitej	1330	1431
3	Ośrodek Wychowawczo Profilaktyczny „Michael”	ul. Ks. B. Markiewicza 1 01-493 Warszawa	profilaktyczno– terapeutyczno- wychowawcza	zapobieganie patologii wśród dzieci i młodzieży w rejonie Pragi Północ	250	758
4	Świetlica Środowiskowa „Dom Ojca Ignacego”	ul. Sierakowskiego 6 03-716 Warszawa	opiekuńczo- wychowawcza	opieka nad dziećmi z rodzin patologicznych	80	88,4
5	Ośrodek Socjoterapii „Szansa”	ul. Korotyńskiego 13 02-121 Warszawa	tworzenie warunków rozwoju dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych demoralizacją	promocja inicjatyw wychowawczych	60	54
6	Niepubliczna Placówka Stowarzyszenia dla Rodzin	ul. Żąbkowska 39 m. 1 03-736 Warszawa	profilaktyczno- wychowawcza	pomoc środowisku lokalnemu w zapobieganiu uzależnieniom i patologiom społecznym	90	122,6
7	Stowarzyszenie Serduszko dla Dzieci – „Nasz Klub”	ul. Wileńska 69 03-416 Warszawa	opiekuńczo – wychowawczo - profilaktyczna	opieka nad dziećmi z rodzin patologicznych; zapobieganie rozwoju patologii	35	54
8	Zespół Ognisk Wychowawczych Powiślańskiej Fundacji Społecznej	ul. Mokotowska 55 01-542 Warszawa	profilaktyczno - resocjalizacyjna	zapobieganie wykołajaniu się dzieci i młodzieży z rejonu Powiśla	50	50
9	Świetlica przy Oratorium św. Jana Bosko Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożycielki ss. Salezjanek	Pl. Konfederacji 55 01-834 Warszawa	opiekuńczo- wychowawcza	opieka nad dziećmi z rodzin patologicznych	42	40
R a z e m					2287	2956

V.

Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i wychowanków niektórych typów placówek opiekuńczo-wychowawczych, schronisk dla nieletnich, zakładów poprawczych, domów pomocy społecznej oraz udzielanie im pomocy pieniężnej z tego tytułu

Zadania organizowania opieki w rodzinach zastępczych oraz usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych realizuje Zespół ds. Rodzin Zastępczych, przy ścisłej współpracy z Publicznym Ośrodkiem Adopcyjno-Opiekuńczym przy ul. Nowogrodzkiej 75 w Warszawie oraz pracownikami socjalnymi placówek opiekuńczo wychowawczych prowadzonych przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie.

Zadania realizowane przez Zespół ds. Rodzin zastępczych wynikają z:

- ustawy z dnia 29 listopada 1990r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 1998r. Nr 64, poz. 414 z późn. zm.) [art. 33b, c, g, p ust. 1 i 3],
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 października 2001r. w sprawie udzielania pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem osobom opuszczającym rodziny zastępcze, niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domów pomocy społecznej, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze (Dz. U. z 2001r. Nr 120 poz. 1293)
- rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 września 2001r. w sprawie rodzin zastępczych Dz.U. z 2001r. Nr 120 poz. 1284)
- tryb prowadzenia spraw i wydawania rozstrzygnięć reguluje Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 1980r. Nr 9 poz. 26 z późn. zm.).

Zespół ds. Rodzin Zastępczych podejmuje działania w zakresie:

- obsługi rodzin zastępczych, usamodzielnianych wychowanków tych rodzin oraz wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, zakładów poprawczych

i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, którzy przed umieszczeniem w tych instytucjach przebywali na terenie Warszawy,

- współpracy z placówkami, o których mowa z całego kraju oraz z sądami, ośrodkami pomocy społecznej, innym powiatowymi centrami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi (w indywidualnych przypadkach),
- szkolenia kadr, placówek podległych oraz współpracujących (w odniesieniu do realizowanych zadań).

Zespół wydaje decyzje administracyjne w następujących sprawach:

a/ przyznawania rodzinom zastępczym:

- comiesięcznej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci wychowywanych w tych rodzinach,
- jednorazowej pomocy pieniężnej w związku z przyjęciem dziecka do rodziny i potrzebą przygotowania dla niego miejsca w nowym środowisku,
- jednorazowej bądź okresowej pomocy pieniężnej na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniem losowym, które dotyczy dziecka wychowywanego w tej rodzinie,

b/ ustalania odpłatności od rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych,

c/ przyznawania pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych oraz wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych, zakładów poprawczych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych:

- pomocy pieniężnej na usamodzielnienie
- pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki
- pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej

d/ zwrotu świadczeń pobranych nienależnie przez rodziny zastępcze i osoby usamodzielniane,

e/ uchylecia, wygaszenia bądź zmiany decyzji o przyznaniu wszystkich wymienionych form pomocy.

W 2002 r. Zespół ds. Rodzin Zastępczych wydał ogółem 3.160 decyzje administracyjne, dotyczące rodzin zastępczych, rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w tych rodzinach oraz usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i wychowanków niektórych typów placówek opiekuńczo-wychowawczych, schronisk dla nieletnich, zakładów poprawczych, specjalnych ośrodków szkolno wychowawczych, w tym:

2.376	decyzji dotyczących pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych ;
z czego:	
240	decyzji dla nowo zawiązanych rodzin zastępczych;
2.136	decyzji dotyczących zmian wysokości przyznanej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych;

528	decyzji dotyczących przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuację nauki oraz pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej;
z czego:	
375	decyzje dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze;
153	decyzji dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających placówki;

46	decyzji o odmowie przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuację nauki
z czego:	
39	decyzji dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze;
7	decyzji dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających placówki

1	decyzje o pomocy pieniężnej w związku ze zdarzeniem losowym dotyczącym dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej;
4*	decyzji o odstąpieniu od dochodzenia zwrotu świadczeń nienależnie pobranych przez rodziny zastępcze;
5	decyzje dotyczące zwrotu świadczeń nienależnie pobranych przez rodziny zastępcze;

* 30 postępowań w sprawie zwrotu świadczeń nienależnie pobranych jest jeszcze w toku

W Warszawie w 2002r. funkcjonowało **1.418** rodzin zastępczych, a poniższa tabela obrazuje ich liczbę w poszczególnych gminach / dzielnicach:

Gmina/Dzielnica	Liczba rodzin zastępczych
Mokotów	209
Ochota	74
Praga Południe	181
Praga Północ	100
Śródmieście	120

Wola	142
Żoliborz	37
Ursynów	58
Wilanów	4
Włochy	28
Wawer	30
Rembertów	23
Białołęka	37
Targówek	113
Ursus	32
Bemowo	59
Bielany	140
Wesoła	18
Sulejówek	13
Razem w Warszawie	1.418

Typy rodzin zastępczych	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach
rodziny spokrewnione	1.252	1.460
rodziny niespokrewnione	166	184
OGÓŁEM	1.418	1.644

W 2002 r. zawiązanych zostało **240** nowych rodzin zastępczych, a **30** rodzin przestało funkcję tę sprawować, (nie dotyczy to rodzin, które uległy rozwiązaniu z mocy prawa z powodu usamodzielnienia wychowanków tych rodzin). W 2002r. **305** wychowanków opuściło rodziny zastępcze w związku z osiągnięciem pełnoletności.

Formy pomocy udzielone osobom usamodzielnianym prezentuje poniższe zestawienie:

Formy pomocy	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie		Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki		Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	
	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń
wychowankowie opuszczający rodziny	163*	666.769zł.	587	2.666.852zł.	-	-

zastępcze						
wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze, zakłady poprawcze i specjalne ośrodki szkolno- wychowawcze	114	611.970zł.	100	378.657zł.	37	67.779

* Liczba pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze w 2002r. nie jest równa liczbie osób objętych pomocą pieniężną na usamodzielnienie, która świadczona jest na różnych etapach procesu usamodzielnienia, stosownie do potrzeb

W 2002r. na pomoc pieniężną dla rodzin zastępczych wydatkowano łączną kwotę **11.300.189zł.** Poniższa tabela przedstawia wielkość środków przeznaczonych na poszczególne formy pomocy:

Forma pomocy udzielanej rodzinie	Kwota wydatkowana na daną formę pomocy	Liczba rodzin objętych daną formą pomocy
comiesięczna pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka	11.174.728	1.418
jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny	123.840	80
jednorazowa pomoc w związku ze zdarzeniem losowym	-	-
okresowa pomoc w związku ze zdarzeniem losowym	1.621	1

Podjęmowane działania

- a/ Prowadzono, na bieżąco weryfikację i kontrolę w zakresie prawidłowości prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach wszystkich, wymienionych wyżej form pomocy, wszczynanych przez placówki podległe Centrum (Publiczny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy oraz domy dziecka, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze).
- b/ Wprowadzono dane rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków tych rodzin do komputerowej bazy danych PROGRAMU RODZINA, zakupionego w 2002r.
- c/ Współpracowano z Klubem Rodzin Zastępczych (w Ośrodku Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Południe) oraz Grupą Wsparcia dla Rodzin Zastępczych (w Ośrodku Pomocy Społecznej Dzielnicy Ochota).
- d/ Popularyzowano tematykę rodzin zastępczych poprzez:

- współorganizowanie wraz z Pijarskim Centrum Edukacyjnym Forum pt: „*Rodzina Zastępcza Szansą dla Dziecka*” (27 maja 2002r.),
- wygłoszenie referatu na temat roli pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej na Konferencji pt. „*Efektywna praca osoby profesjonalnie pomagającej alternatywą dla pobytu dziecka w placówce stacjonarnej*”, zorganizowanej 4 czerwca 2002r. przez Bielańskie Centrum Pomocy Społecznej,
- dwie publikacje pt.: *Ośrodek pomocy społecznej partnerem powiatowego centrum pomocy rodzinie w realizacji zadań pomocy społecznej z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną*” oraz „*Rodzina zastępcza – alternatywną formą opieki nad dzieckiem*” w czasopiśmie „BICEPSIK” Nr 5, wydawanym przez Bielańskie Centrum Pomocy Społecznej.
- wystąpienie na Festynie organizowanym przez władze Dzielnicy Ochota (8.06.2002r.) w sprawie zaangażowania środowiska lokalnego w rozwiązywanie problemu sieroctwa.

e/ Przeprowadzono szkolenia dla:

- ośrodków pomocy społecznej na temat współpracy WCPR z OPS (19.04 - OPS Dzielnicy Ochota, 22.05 - OPS Dzielnicy Praga Południe, 3.07. - wszystkie Warszawskie Ośrodki).
- Publicznego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego przy ul. Nowogrodzkiej 75, w zakresie: Roli k.p.a w załatwianiu spraw indywidualnych (21.01.), Prowadzenia spraw dotyczących usamodzielniania pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych (22.02.), PRIDE – program szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze (28.05.), Tryb i zwrot świadczeń pobranych nienależnie przez rodziny zastępcze (23.07), Współpraca specjalisty do spraw rodzin zastępczych z organizacjami pozarządowymi (14.10), Odpowiedzialność i etyka zawodowa pracownika socjalnego (6.12).
- pracowników socjalnych placówek opiekuńczo-wychowawczych, zakładu poprawczego i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, w zakresie: Rola pracownika socjalnego przy usamodzielnianiu wychowanków (14.03. i 28.11).

f/ Przekazano informacje na temat działalności WCPR studentom kilku wyższych uczelni (26.02., 15.04., 24.04., 20.05.).

g/ Udzielano bieżącej, wstępnej informacji na temat instytucji rodzin zastępczych dla kandydatów do pełnienia tej funkcji.

- h/** Prowadzono 10 skutecznie zakończonych postępowań o rozwiązanie, nieprawidłowo funkcjonujących rodzin zastępczych.
- i/** Nawiązano współpracę z Fundacją „Bez Względu na Niepogodę” – pomoc w opracowaniu programu pomocy bezrobotnej młodzieży – usamodzielnianej przez WCPR.

VI.

Zapewnienie szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej z terenu powiatu oraz doradztwo metodyczne dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych

Działania podejmowane w 2002 r. przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej oraz doradztwa metodycznego dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych – dotyczyły bieżącej współpracy w zakresie pomocy rodzinom zastępczym oraz przygotowania służb pomocy społecznej do zmiany ustroju miasta stołecznego Warszawy.

W związku z przyjęciem ustawy z dnia 15 marca 2002 r. w sprawie ustroju miasta stołecznego Warszawy podjęte zostały przygotowania do zorganizowania, pod patronatem Starosty Powiatu Warszawskiego konferencji na temat organizacji pomocy społecznej po zmianie ustroju miasta oraz stworzenia raportu o stanie publicznej pomocy społecznej w Warszawie. Do aktywnego udziału w tym przedsięwzięciu zaproszono publiczne instytucje pomocy społecznej z terenu Warszawy, w tym: ośrodki pomocy społecznej, Wydział Pomocy Społecznej i Zdrowia Urzędu Gminy Warszawa Centrum oraz Wydział Promocji Zdrowia i Pomocy Społecznej Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy.

W dniu 8 października 2002 r. odbyła się konferencja: „Organizacja pomocy społecznej po zmianie ustroju m. st. Warszawy”. Uczestniczyli w niej m. in.: przedstawiciele Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej, władz Powiatu Warszawskiego, urzędów gmin i dzielnic w Warszawie, komisji do spraw pomocy społecznej, ośrodków pomocy społecznej, jednostek i placówek działających na polu pomocy społecznej, prowadzonych przez Powiat Warszawski.

Podczas konferencji, przedstawione zostały m. in.: propozycje nowej struktury organizacyjnej pomocy społecznej po zmianie ustroju miasta, zadania pomocy społecznej

w świetle projektu nowelizacji ustawy o pomocy społecznej, wyzwania pomocy społecznej na Mazowszu. Wszyscy goście otrzymali „Raport o stanie publicznej pomocy społecznej w Powiecie Warszawskim. Opis stanu w 2001 r.”, opracowany przez Centrum, który zawierał informacje na temat: świadczeniobiorców pomocy społecznej, świadczeń materialnych przyznawanych przez instytucje pomocy społecznej, wybranych grup klientów, współpracy z organizacjami pozarządowymi, kadry oraz finansów.

VII.

Pomoc w integracji ze środowiskiem osób opuszczających zakłady karne

Na terenie Warszawy zadanie pomocy w integracji ze środowiskiem osób opuszczających zakłady karne realizuje jedna z organizacji pozarządowych – Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat” z siedzibą przy ul. Okólnik 11.

W związku z tym, że Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie nie miało możliwości organizacyjnych realizacji tego zadania we własnym zakresie, zostało ono przekazane do realizacji Stowarzyszeniu „Patronat”.

W tym celu Powiat Warszawski oraz powyższa organizacja podpisały stosowną umowę (Nr 1/2002 z dnia 13 sierpnia 2002) w sprawie wspomagania zadań z zakresu prowadzenia Punktu Pomocy Penitencjarnej, Polskiego Centrum Mediacji oraz Ośrodka Pomocy Rodzinom Osób Pozbawionych Wolności. W ramach umowy Stowarzyszeniu przekazano dotację w wysokości 17.300 zł. W związku z brakiem środków finansowych w budżecie Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie na współpracę z podmiotami niepublicznymi, kwota ta pochodziła z rozdziału na pozostałą działalność Centrum.

Stowarzyszenie „Partonat” z dniem 1 marca 2002 r. powołało **Punkt Pomocy Postpenitencjarnej** przy ul. Okólnik 11 w Warszawie. O powołaniu punktu zostały poinformowane jednostki penitencjarne z Warszawy i okolic. Osoby, które opuściły zakład karny były przyjmowane 2 razy w tygodniu.. Punkt zajmował się udzielaniem pomocy w zakresie:

informowania o instytucjach i organizacjach pozarządowych wspierających osoby ubogie, bezdomne, bezrobotne

załatwiania formalności administracyjno-prawnych, związanych z rozwiązaniem trudnych spraw życiowych

wyszukiwania miejsc w schroniskach, noclegowniach

nawiązywania kontaktów i współpracy z instytucjami (Urzędy Pracy, ośrodki pomocy społecznej, Pogotowie Interwencji Społecznej, zawodowymi kuratorami sądowymi, udzielania porad i konsultacji z różnych dziedzin życia

udzielania pomocy finansowej i rzeczowej.

Prowadzono również działania pomocowe, mające na celu rozpoczęcie procesu readaptacji społecznej osób tego wymagających jeszcze w momencie, gdy przebywały one w jednostkach penitencjarnych.

Stowarzyszenie „Patronat”, w ramach **Ośrodka Pomocy Rodzinom** obejmował także wsparciem rodziny osób osadzonych, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i finansowej.

Polskie Centrum Mediacji prowadziło z kolei szereg mediacji rodzinnych oraz mediacji nieletnich sprawców czynów karalnych z ofiarami przestępstw. Zajmowano się głównie rozwiązywaniem konfliktów międzyludzkich, problemów i sporów drogą negocjacji, kompromisu, szukania porozumienia, konsensusu, a więc rozwiązywania konfliktów bez przemocy.

Ogółem z pomocy skorzystało 271 osób, w tym 28 kobiet.

Należy nadmienić, że Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat” prowadzi Ośrodek Readaptacyjny „Dom Patronatu” przy ul. Siennickiej 11 w Warszawie. Pensjonariusze tej placówki, oprócz schronienia i wyżywienia mają zapewnioną pomoc prawną, i socjalną, są aktywizowani do poszukiwania pracy i samodzielnego życia w społeczeństwie.

Działalność tej placówki nie była w 2002 r. roku finansowana przez Powiat Warszawski.

VIII.

Opracowanie projektu powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych

Obowiązek opracowania powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 10a, pkt 2 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414). W roku 2002, podobnie jak w latach ubiegłych, dokument ten nie został opracowany przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie. Zarzut ten postawiony został Centrum podczas kontroli jego działalności przez Najwyższą Izbę Kontroli. Zaniechanie realizacji tego zadania wynikało przede wszystkim ze specyfiki Powiatu, w tym wielostopniowości ustroju Warszawy, tj. istnienia trzech szczebli samorządu oraz dodatkowo władz miejskich. Jednocześnie różnorodność problemów oraz liczba instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań o charakterze społecznym, nie tylko z zakresu pomocy społecznej - nie sprzyjały koordynacji działań w tym zakresie. Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie stoi na stanowisku, że budowa strategii rozwiązywania problemów społecznych to zadanie międzyresortowe i wyzwanie dla wszystkich działów polityki społecznej, nie tylko jednej z jej dziedzin – pomocy społecznej. W związku z tym, że problematyka społeczna obejmuje wiele sfer życia społecznego związanych z zaspakajaniem zbiorowych potrzeb mieszkańców Warszawy, władze Powiatu w 2001 r. przyjęły oficjalne stanowisko w tej sprawie. Na jednej z sesji dotyczących pomocy społecznej radni Powiatu zwrócili się do Rad i Zarządów wszystkich szczebli samorządów warszawskich z apelem o poparcie inicjatywy opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz rozważenie możliwości zawarcia porozumień w sprawie współpracy w dziedzinie wspólnego rozwiązywania problemów społecznych.

W 2002 r. Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie podjęło działania poprzedzające realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych. Opracowano „*Raport o stanie publicznej pomocy społecznej na terenie Warszawy*”. Materiał ten można uznać za wstępną diagnozę dotyczącą funkcjonowania publicznej pomocy społecznej, który należy wykorzystać w toku dalszych prac.

Zmiana ustroju miasta stołecznego Warszawy, wprowadzonego z dniem 26 października 2002, poprzez uproszczenie struktur samorządu warszawskiego z pewnością wpłynie na lepsze skoordynowanie działań, dotyczących budowy strategii rozwiązywania problemów społecznych.

CZEŚĆ III

REALIZACJA ZADAŃ ZLECONYCH

I.

**Organizowanie i zapewnienie funkcjonowania powiatowych
ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi**

Obowiązek organizowania i zapewnienia funkcjonowania powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi określa art. 11a ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej. Ośrodki wsparcia to forma półstacjonarnej pomocy środowiskowej, która służy utrzymaniu osoby niepełnosprawnej z zaburzeniami psychicznymi w jej naturalnym środowisku i przeciwdziała instytucjonalizacji i hospitalizacji.

W 2002 r. Starostwu Powiatu Warszawskiego podlegały dwa środowiskowe domy samopomocy:

1. **Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Upośledzeniem Umysłowym** przy ul. Grochowskiej 259a prowadzony przez Warszawskie Koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
2. **Hostel dla Osób z Upośledzeniem Umysłowym** przy ul. Odrębnej 10 prowadzony przez Fundację "Pomocna Dłoń"

Placówka	Organizacja prowadząca	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających w roku 2002	Kwota wydatków ze środków publicznych na jedno miejsce w ciągu miesiąca
Środowiskowy Dom Samopomocy Dla Osób z Upośledzeniem Umysłowym przy ul. Grochowskiej 259a	Warszawskie Koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym	45	45	629 zł
Hostel dla Osób z Upośledzeniem Umysłowym przy ul. Odrębnej 10	Fundacja "Pomocna Dłoń"	5	8	1.083zł

W ramach umowy Nr 2/2000/ŚDS z dnia 02.11.2000 zawartej pomiędzy Powiatem Warszawskim a Warszawskim Kołem Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym placówka świadczy osobom z niepełnosprawności a intelektualną usługi z zakresu:

- dziennego pobytu
- podstawowych świadczeń opiekuńczych
- zajęć rekreacyjno-kulturalnych
- zajęć edukacyjnych
- zajęć terapeutycznych i rehabilitacyjnych
- posiłku w czasie pobytu.

W ramach Środowiskowego Domu Samopomocy funkcjonują następujące pracownie: kulinarna, malarska, szwalnicza, ceramiczna, muzyczna, teatralna, stolarska, prowadzone są zajęcia ruchowe oraz treningi higieny osobistej

W roku 2002 r. z usług placówki korzystało 45 osób z upośledzeniem umysłowym.

Fundacja „Pomocna Dłoń” prowadzi Dom Rehabilitacyjno-Mieszkalny dla dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie na 32 miejsca, w tym środowiskowy dom samopomocy (hostel) na 5 miejsc, Dom Pomocy Społecznej na 25 miejsc i posiada 2 miejsca fundacyjne. W ramach umowy nr 1/2000/ŚDS zawartej w dnia 25.09.2000 pomiędzy Powiatem Warszawskim a Fundacją „Pomocna Dłoń, organizacja ta prowadzi hostel dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Hostel przeznaczony jest dla 5 osób z niepełnosprawnością intelektualną, świadczy dostosowane do indywidualnych potrzeb usługi w zakresie całodobowego pobytu, w tym:

- rehabilitację i terapię (kinezyterapię, fizjoterapię, muzykoterapię)
- zajęcia edukacyjne
- opiekę i pielęgnację
- uczestnictwo w codziennym życiu społecznym placówki,

W 2002 r. do korzystania z hostelu zostało skierowanych 8 osób niepełnosprawnych intelektualnie. Osoby te, dzięki świadczonym usługom nie ulegają degradacji psychofizycznej, mają zapewnioną pomoc w formie stosownej rehabilitacji i terapii.

II. Pomoc uchodźcom

Obowiązek udzielania pomocy uchodźcom określa art. 11a pkt 6 oraz art. 24a ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414). Zasady i zakres pomocy tej grupie osób reguluje Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 2000r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania pomocy uchodźcom, wysokości świadczeń pieniężnych, form i zakresu pomocy, trybu postępowania w tych sprawach oraz warunków wstrzymania pomocy lub jej odmowy (Dz. U. z 2000r. Nr 109 poz. 1160).

Pomoc uchodźcom realizuje Zespół Pomocy Środowiskowej, który podejmuje następujące działania:

- przyjmowanie wniosków osób posiadających status uchodźcy o objęcie programem integracyjnym wraz z kompletem dokumentacji,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania uchodźców,
- przygotowanie indywidualnych programów integracji, określających m.in. wzajemne zobowiązania osób ze statusem uchodźcy oraz Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie, które są przekazywane do Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego
- przygotowywanie decyzji administracyjnych przyznających świadczenia pieniężne lub wstrzymujące pomoc finansową,
- sporządzanie comiesięcznych list wypłat świadczeń finansowych,
- nadzorowanie realizacji indywidualnych programów integracyjnych,
- prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na jak najszybszą i skuteczną integrację ze społeczeństwem.

Podjęte działania:

- a/** Na podstawie wywiadów środowiskowych, przeprowadzonych przez pracowników socjalnych tut. Centrum, rozeznano sytuację materialną, mieszkaniową i rodzinną w 89 rodzinach uchodźców.
- b/** Wydano 174 decyzji administracyjnych, na podstawie których 215 osobom przyznano i wypłacono pomoc finansową na łączną kwotę 914.086 zł.
- c/** Dwie sprawy przekazano do innych powiatów w związku ze zmianą ustroju Warszawy i nowym podziałem terytorialnym.

- d/** W celu zapewnienia właściwej realizacji programów integracyjnych prowadzono na bieżąco ścisłą współpracę z: Ośrodkami Recepcyjnymi dla Uchodźców, Mazowieckim Urzędem Wojewódzkim, ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi urzędami pracy i urzędami gmin, Polską Akcją Humanitarną.
- e/** Nawiązano współpracę z Zarządem Gminy Warszawa – Centrum w zakresie udzielania uchodźcom pomocy w formie mieszkania komunalnego. Podpisano stosowne porozumienie, w ramach którego Gmina Warszawa Centrum zobowiązała się przekazać 5 mieszkań na potrzeby tej grupy klientów. W ramach współpracy specjalna komisja kwalifikacyjna, składająca się z przedstawicieli władz Powiatu, Gminy Warszawa Centrum oraz Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie zakwalifikowała 5 rodzin do przyznania mieszkań z zasobów lokalowych Gminy Warszawa Centrum.

Liczba rodzin, które otrzymały pomoc w 2002 r. wg narodowości / kraju pochodzenia:

1. Czeczenia 55
2. Sudan 4
3. Białoruś 3
4. Etiopia 3
5. Kamerun 3
6. Kongo – narodowość Rwandyjska 3
7. Pakistan 1
8. Rosja 2
9. Somalia 2
10. Sierra Leone 2
11. Bezpaństwowiec – narodowość Palestyńska 2
12. Sierra Leone 2
13. Turcja 2
14. Bezpaństwowiec – narodowość Ormiańska 1
15. Kuba 1
16. Liberia 1
17. Algieria 1
18. *Angola 1*

<i>Formy pomocy</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w tych rodzinach</i>	<i>Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia</i>	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Kwota świadczeń</i>
<i>Zasiłki pieniężne na utrzymanie</i>	89	247	215	1.700	914.086

Osoby posiadające status uchodźcy miały zagwarantowaną bezpłatnie pomoc w zakresie nauki języka polskiego przez Polską Akcję Humanitarną, współpracującą w tym zakresie z Instytutem Kształcenia Obcokrajowców.

III. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych

Zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. nr 123 poz.776 z późn. zm.) w zakresie szeroko pojętej rehabilitacji zawodowej i społecznej realizował Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Do zadań tych należało m.in. gospodarowanie środkami finansowymi stawianymi do dyspozycji przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych a także doradztwo organizacyjne, prawne i ekonomiczne dla osób niepełnosprawnych zamierzających prowadzić działalność gospodarczą bądź uzyskać zatrudnienie po uprzednim przeszkoleniu lub przekwalifikowaniu. Ponadto w ramach rehabilitacji społecznej kompletowano, analizowano i oceniano składane w Powiatowym Ośrodku przez osoby fizyczne dokumenty dotyczące: turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, dofinansowywano działalność warsztatów terapii zajęciowej a także realizowano nowe zadania, które od 1 stycznia 2002 r. nałożone zostały na jednostki samorządowe tj.: dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Bezstronność i obiektywność przy rozpatrywaniu złożonych wniosków zapewniały działające w Powiatowym Ośrodku cztery komisje opiniotwórczo - doradcze:

- ds. rozpatrywania wniosków pracodawców w sprawie zwrotu kosztów organizacji nowych stanowisk pracy i refundacji wynagrodzeń

- ds. udzielania pożyczek dla osób niepełnosprawnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych,
- dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

W roku 2002 złożonych i zarejestrowanych zostało **11.372 pism informacyjnych, wystąpień, skarg, odwołań i wniosków.**

liczba zarejestrowanych dokumentów ogółem	rehabilitacja społeczna	rehabilitacja zawodowa
11.372	8.208	3.164

W tym:

Wnioski	4.687	316
Wystąpienia	3.235	2.748
Odwołania, skargi	35	-
Inne	251	100

Odwołania, skargi i zażalenia

Rehabilitacja społeczna – ogółem	35
W tym: turnusy rehabilitacyjne	10
bariery architektoniczne	10
zaopatrzenie ortopedyczne	15
Rehabilitacja zawodowa – ogółem	-
W tym: pożyczki	-
nowe stanowiska pracy	-

W 2002 r. pracownicy Ośrodka przeprowadzili kontrole podmiotów korzystających ze środków PFRON

Liczba kontroli – ogółem:	90
W tym: pożyczkobiorcy	44
nowe stanowiska pracy	40
warsztaty terapii zajęciowej	6

REHABILITACJA ZAWODOWA

Tworzenie nowych stanowisk pracy

Pracodawca, który zatrudni przez okres co najmniej 54 miesiące osoby niepełnosprawne, bezrobotne lub poszukujące pracy i nie pozostające w zatrudnieniu, skierowane do pracy przez Powiatowy Urząd Pracy może otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów do wysokości 25-krotnego przeciętnego wynagrodzenia za każde stanowisko pracy, poniesionych w związku z:

- organizacją nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych zdolnych do pracy lub
- przystosowaniem istniejących stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych

liczba złożonych wniosków	zawarte umowy	ilość wniosków rozpatrzonych negatywnie	liczba utworzonych stanowisk pracy	w tym: z umów zawartych w 2001 r.	średni koszt utworzenia jednego stanowiska
48	7	11	169	4	26.731

Kwota organizacji nowych stanowisk pracy w 2002 r. wyniosła – 4.517.611 zł.

Refundacja wynagrodzeń

Refundacją wynagrodzeń w 2002 r. objętych zostało 1001 osób niepełnosprawnych w tym 994 osoby z umów zawartych na organizację nowych stanowisk pracy w latach ubiegłych.

liczba umów, z których realizowane były refundacje wynagrodzeń	liczba osób niepełnosprawnych za które refundowano wynagrodzenia	kwota zrealizowanych wypłat
178	1001	4.741.912

Pożyczki

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna lub poszukująca pracy i nie pozostająca w zatrudnieniu, może otrzymać pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej do wysokości trzydziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

liczba złożonych wniosków	wnioski rozpatrzone pozytywnie	wnioski rozpatrzone negatywnie	przesunięcia do realizacji w 2003 r.	liczba zawartych umów	kwota udzielonych pożyczek
23	16	1	6	16	375.000

Na wniosek pożyczkobiorcy – pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej zawarta w latach poprzednich może zostać umorzona do wysokości 50 %, pod warunkiem prowadzenia działalności przez okres co najmniej 24 miesięcy oraz po spełnieniu pozostałych postanowień umowy.

Umorzenia pożyczek udzielonych osobom niepełnosprawnym w latach ubiegłych	Kwota umorzeń
32	336.571

Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego

Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą może ubiegać się o dofinansowanie do wysokości 50 % oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności

liczba złożonych wniosków	liczba zawartych umów	kwota wypłaconego dofinansowania
3	3	1.717

Finansowanie kosztów szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy

<i>Liczba złożonych wniosków</i>	Liczba zawartych umów	kwota wypłaconego dofinansowania
210	198	299.382

REHABILITACJA SPOŁECZNA

W ramach rehabilitacji społecznej realizowano zadania:

- dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej,
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów
w turnusach rehabilitacyjnych realizowano nowe zadania, które od 1 stycznia 2002 r.
nałożone zostały na jednostki samorządowe tj.
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny przedmioty ortopedyczne
i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w planie finansowym na rok 2002 - stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej nie uwzględnił dofinansowania likwidacji barier architektonicznych i likwidacji barier w komunikowaniu się, dlatego też zadania te nie mogły być realizowane, pomimo, że wpłynęło 341 wniosków na kwotę 1.801.815 zł.

Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztat terapii zajęciowej oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym możliwość poprawy sprawności niezbędnej do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku społecznym umożliwiającej podjęcie pracy zarobkowej lub skierowanie na szkolenia.

Na terenie m.st. Warszawy działało w 2002 r. **14 warsztatów terapii zajęciowej**, w których w procesie rehabilitacji **uczestniczyło 429 osób**.

liczba warsztatów terapii zajęciowej	14
liczba osób uczestniczących w wtz	429
kwota zrealizowanych wypłat na działalność	6.038.604

Turnusy rehabilitacyjne

Turnus rehabilitacyjny jest formą aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku mającą na celu przede wszystkim ogólną poprawę sprawności, wyrobienie zaradności, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań osób niepełnosprawnych oraz integrację ze środowiskiem.

liczba osób ubiegających się o dofinansowanie /wraz z opiekunami/	4.085
liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	3.496
liczba wniosków zrealizowanych	3.451
kwota dofinansowania turnusów – ogółem:	1.677.946
w tym: dorośli	1.279.326
dzieci	398.620

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W roku 2002 w ramach tego zadania finansowane były imprezy organizowane m.in. przez Stowarzyszenia: „Otwarte Drzwi”, „Pomost”, „Mów Paluszk”, „Wiara i Nadzieja” oraz Katolickie Stowarzyszenie Archidiecezji Warszawskiej, Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki, Fundacje: „Dr Clown” , „Leko”, „Dom”i „Echo”. Były to z reguły imprezy o charakterze kulturalno – sportowym.

liczba dofinansowanych imprez	22
kwota dofinansowania – ogółem:	276.874
w tym : dorośli	141.900
dzieci	134.974

Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

liczba złożonych wniosków	580
Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	550
kwota dofinansowania – ogółem:	793.121
w tym: dorośli	539.960
dzieci	253.161

IV.

Orzekanie o stopniu niepełnosprawności

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności działa na podstawie Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.) jako jednostka organizacyjna Starostwa Powiatu Warszawskiego, a od 12 lipca 2000 roku, zgodnie z Uchwałą Rady Powiatu Warszawskiego, jako specjalistyczna jednostka przy Warszawskim Centrum Pomocy Rodzinie.

W kwietniu 2002 r. Zespół zmienił siedzibę. Obecnie mieści się przy ul. Grzybowskiej 34. Nowa baza poprawiła warunki lokalowe. Zespół zyskał dodatkowe pomieszczenie służące do udzielania informacji oraz 3 pomieszczenia dla orzeczników, co przyczyniło się do zwiększenia liczby posiedzeń.

Zakres działania Zespołu

1. Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących orzekania o stopniu

niepełnosprawności do celów pozarentowych:

- szkolenia,
- odpowiedniego zatrudnienia,
- korzystania z rehabilitacji,
- korzystania z systemu pomocy społecznej,
- koniecznego zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji,
- korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów,
- uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego,
- uzyskania uprawnień wynikających z art. 8 ust 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602 z późn. zm.)

2. Orzekanie i wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności dzieci w wieku od 0 do 16 roku życia w celu:

- uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego,
 - korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów
 - uzyskania uprawnień wynikających z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602 z późn. zm.)
3. Wydawanie opinii – zaświadczeń na podstawie pomocowych orzeczeń innych organów – ZUS, KRUS, MON, MSWiA,
 4. Wydawanie legitymacji osoby niepełnosprawnej na podstawie orzeczeń własnych Zespołu, ZUS, KRUS, MON, MSWiA
 5. Rozpatrywanie *odwołań od orzeczeń wydanych przez Zespół, przygotowanie dokumentacji* obowiązującej w postępowaniu odwoławczym i przekazywanie jej do organu II instancji,
 6. W przypadku, gdy osoba niepełnosprawna posiada prawo jazdy lub pozwolenie do kierowania tramwajem – zawiadomienie właściwych wydziałów komunikacji o wydaniu orzeczenia
 7. Współdziałanie z organami administracji rządowej i jednostek samorządu w sprawach:
 - pomocy społecznej i rehabilitacji osób niepełnosprawnych zgodnie ze wskazaniami zawartymi w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności,
 - toczących się postępowań przed organami i instytucjami realizującymi ubezpieczenia społeczne.

W 2002 r. Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności przyjął **łącznie 22.723 wnioski:**

a/ 11.142 wnioski w celu wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności

(powyżej 16 roku życia), w tym :

8252 wniosków pierwszorazowych

2890 wniosków drugorazowych

b/ 201 wniosków przejętych do rozpatrzenia z 2001 r. z Powiatowego Zespołu w Mińsku Mazowieckim (poszerzenie obszaru obsługi niepełnosprawnych o gminy Wesola i Sulejówek od 1.01.2002.

c/ 4155 wniosków w celu wydania opinii do karty parkingowej

d/ 4024 wniosków w celu wydania orzeczenia o niepełnosprawności (dzieci do 16 r.ż.),

w tym:

- 3913 do zasiłku pielęgnacyjnego
- 103 do zasiłku stałego
- 8 do ulg (karty parkingowe)

e/ **3.201 wnioski** w celu wydania legitymacji osoby niepełnosprawnej, w tym :

1581 na podstawie orzeczeń ZUS, KRUS, MON, MSWiA

1620 na podstawie orzeczeń Zespołu

Liczba i cel przyjętych wniosków w 2002r.

I. Osoby powyżej 16 roku życia

Lp.	Cel złożenia wniosku	Liczba
1	Odpowiednie zatrudnienie	843
2	Szkolenie	13
3	Uczestnictwo w terapii zajęciowej	286
4	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	271
5	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji(korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych)	26
6	Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej	3699
7	Zasiłek pielęgnacyjny	1466
8.	Korzystanie z karty parkingowej	4155
9.	Inne (w tym legitymacje osoby niepełnosprawnej wydane na podstawie orzeczeń KRUS, ZUS, MSWiA)	3584
Razem		14.343

Osoby przed 16 rokiem życia

Lp.	Cel złożenia wniosku	Liczba
1.	Zasiłek pielęgnacyjny	3913
2.	Zasiłek stały	103
3.	Inne : ulgi	8
<i>Razem</i>		4.024

W 2002 r. Zespół wydał

a/ 7.517 orzeczeń, z tego:

- 5014 orzeczeń, o stopniu niepełnosprawności

- 219 orzeczeń o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych :
- 2284 orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci do 16 r.ż.)

Liczba orzeczeń o zaliczeniu oraz o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych

I. Osoby po 16 roku życia

Lp.	Wyszczególnienie			Liczba
1.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności			19
2.	Wydane orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych			219
3.	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	pierwszorazowe	Lekki	498
			Umiarkowany	1815
			Znaczny	594
			Razem	2907
	Orzeczenia wydane osobom posiadającym orzeczenia innych organów		Lekki	132
			Umiarkowany	60
			Znaczny	183
			Razem	375

II. Osoby przed 16 rokiem życia

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia	---
2.	Wydane orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	1067
3.	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	1395
Razem		2462

b/ 3.170 legitymacji osoby niepełnosprawnej

Liczba wydanych legitymacji

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Legitymacje wydane osobom przed 16 rokiem życia na podstawie ważnych orzeczeń o niepełnosprawności	44
2.	Legitymacje wydane osobom po 16 roku życia na podstawie ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	1572

3.	Legitymacje wydane na podstawie orzeczeń wydanych przez organy rentowe (KIZ, ZUS, KRUS, MON, MSWiA) w związku z brzmieniem art. 5 i 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	1554
4.	Razem	3170

c/ 554 decyzji (sprawy zakończone w inny sposób – umorzenia, zgony, pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia), w tym:

- 489 dotyczących wniosków w celu wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób po 16 roku życia
- 42 wnioski w celu wydania orzeczenia o niepełnosprawności
- 8 umorzeń wniosków kierowników OPS w sprawie zasiłku stałego
- 10 pomocy prawnych
- 5 opinii w celu uzyskania zasiłku stałego zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia o zmianie ustawy o pomocy społecznej (...) (Dz. U. Nr 154, poz. 1792)

d/ 475 powiadomień do Urzędów Komunikacji o posiadaniu prawa jazdy przez osoby orzeczone (stan na dzień 16.12.2002r.)

e/ 3708 opinii – zaświadczeń do karty parkingowej

f/ 655 odwołań, w tym:

- 219 od orzeczeń o niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia)
- 436 od orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (osoby powyżej 16 roku życia)

W 25 przypadkach sprawy rozpatrzono powtórnie i wydano nowe orzeczenie, pozostałe 630 odwołań po rozpatrzeniu przekazano do organu II instancji.

Łącznie rozpatrzono 16.038 spraw.

W 2002 r. odbyło się **369 posiedzeń składów orzekających**, w tym:

- 103 w celu wydania orzeczenia o niepełnosprawności
- 266 w celu wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności

Frekwencja osób wezwanych wyniosła 85%.

Członkowie zespołów orzekających powołani na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów, uzyskali wymagane zaświadczenia uprawniające do orzekania.

Skład powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności

Lp.	Specjalność	Liczba
1	Przewodniczący	1
2	Sekretarz	1
3	Lekarze	10
4	Psycholodzy	7
5	Pedagodzy	2
6	Doradcy zawodowi	2
7	Pracownicy socjalni	4
<i>Razem powołani</i>		27
8.	Pracownicy obsługi administracyjnej	13
Ogółem zatrudnieni w Zespole		40

Wydatki w 2002 r. wyniosły – **1.081.000 zł** , z czego dotacja Wojewody wynosi jedynie 615.750 zł., pozostała kwota 465.250 zł. stanowi dofinansowanie ze środków własnych Powiatu.

Koszt jednego orzeczenia wynosił 84,37 zł (615.750 zł : 7298 orzeczeń = 84,37 zł)

Koszt rozpatrzenia jednej sprawy wynosi 67,23 zł (1,081.000 zł : 16.079 spraw = 67,23 zł)

Wydatki Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Kwota / liczba
1	wynagrodzenia wraz z pochodnymi	w pełnych złotych	504.860
2	umowy cywilno-prawne	„	194.877
3	wydatki pozostałe	„	381.263
4	ogółem wydatki (1+2+3)	„	1081.000
5	w tym: - orzeczenia dzieci do 16 lat	„	180.598
6	wielkość wydatków z budżetu wojewody	„	615.750
7	zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty	etaty	14
8	liczba osób, z którymi zawarto umowy cywilno-prawne	osoby	27
9	liczba zawartych umów cywilno-prawnych	umowy	27

PODSUMOWANIE

Analiza budżetu Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie wskazuje jednoznacznie, że podstawową kwestią roku 2002 było, podobnie jak w latach ubiegłych, sprostanie wyzwaniu, w jaki sposób zachować stały poziom realizacji wszystkich usług specjalistycznych przypisanych Centrum przy ograniczonych środkach finansowych. Podczas kolejnego etapu okresu przejściowego - od pełnego finansowania usług pomocy społecznej poprzez dotacje z budżetu państwa - do rzeczywistego usamorządowienia finansów w tej dziedzinie, konieczne było bardzo oszczędne gospodarowanie środkami, które pozostawały w dyspozycji Centrum.

Jak pokazują konkretne dane, przy obecnych sposobach finansowania działań pomocy społecznej nie jest możliwe wycofanie się przez państwo z ponoszenia ich kosztów, bez uszczerbku dla odbiorców konkretnych usług i świadczeń. Specjalistyczne usługi Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie polegające, w znacznej mierze na przejęciu całodobowej opieki nad osobami jej pozbawionym (dziećmi, młodzieżą, osobami przewlekle chorymi i starszymi) są drogie, w większości przypadków nie ma już możliwości wykonywania ich jeszcze taniej lecz z zachowaniem standardów. W 2002 r. Centrum, kierując ofertę swych usług do mieszkańców Warszawy wielokrotnie zmuszone było wnioskować o zwiększenie zakresu dotacji od Wojewody Mazowieckiego.

Podsumowując niniejsze sprawozdanie należy jednak wskazać zarówno osiągnięcia jak i niepowodzenia naszej instytucji w 2002 r.

Wśród osiągnięć znajdują się przede wszystkim:

- powołanie dwóch specjalistycznych jednostek pomocy społecznej: Ośrodka Wsparcia Rodziny - na bazie Domu Dziecka Nr 10 oraz Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny „Koło” - na bazie Domu Dziecka Nr 3,*
- pozyskanie 5 mieszkań komunalnych dla osób posiadających status uchodźcy, w ramach współpracy z Gminą Warszawa – Centrum,*
- zwiększenie liczby miejsc w dwóch domach pomocy społecznej,*
- przyjęcie regulaminów organizacyjnych domów pomocy społecznej oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych, prowadzonych przez Centrum,*
- kontynuacja konkursu „Mój Dom”, którego celem jest pozyskiwanie mieszkań dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych ,*
- przygotowanie konferencji „Organizacja pomocy społecznej po zmianie ustroju m. st. Warszawy”(8 października 2002 r.),*
- prawidłowa realizacja zadań, pomimo wzrastającej liczby klientów, ograniczonych środków finansowych, trudnych warunków lokalowych, przez specjalistyczne jednostki działające przy Warszawskim Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Zespół Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności,*

- powiększenie powierzchni biurowej Centrum,
- poprawa warunków pracy Zespołu Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, poprzez zmianę siedziby.

Do niepowodzeń zaliczyć można jedynie:

- brak możliwości wywiązywania się z realizacji zadania opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- bardzo ograniczony zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi, spowodowany brakiem środków finansowych przeznaczonych na zlecanie zadań z zakresu pomocy społecznej podmiotom niepublicznym.

Nie mamy więc powodów aby uznać, że ten rok był nieudany. Przeciwnie – wiele ważnych problemów, w tym szczególnie organizacyjnych, zostało zakończonych z pozytywnym skutkiem. Przed nami jednak wiele wyzwań. Zamierzamy w pierwszej kolejności pochylić się nad standaryzacją usług placówek opiekuńczo – wychowawczych, potrzebujemy pomocy w wytyczeniu priorytetów dla działań z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną. Planujemy rozszerzyć formy wsparcia dla rodzin zastępczych, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i uchodźców. Chcielibyśmy współpracować z organizacjami pozarządowymi wyspecjalizowanymi w działaniach na rzecz osób usamodzielnianych i realizujących programy integracji osób opuszczających zakłady karne oraz uchodźców. Czujemy się potrzebni, dobrze znamy problemy rodzin pozostających w kręgu zainteresowania Centrum, jego placówek i jednostek specjalistycznych. Chcemy i potrafimy organizować dalsze działania w dziedzinie świadczenia usług specjalistycznych pomocy społecznej.

Powierzamy niniejsze sprawozdani uwadze Państwa – z nadzieją na sprawiedliwą ocenę pracy Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie, zainteresowanie problemami środowisk objętych przez nas pomocą oraz wszelkie wsparcie inicjatyw podejmowanych w trosce o poprawę jakości życia osób korzystających z bogatej oferty usług.

Nasza praca jest trudna, jak trudne jest życie osób, które zawsze wymagać będą pomocy, zostały bowiem osierocone, osamotnione, są nieletnie, stare lub niezaradne. Nie możemy o nich zapomnieć.

CZĘŚĆ IV

WYKONANIE PLANU BUDŻETOWEGO

PODSUMOWANIE

Analiza budżetu Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie wskazuje jednoznacznie, że podstawową kwestią roku 2002 było, podobnie jak w latach ubiegłych, sprostanie wyzwaniu, w jaki sposób zachować stały poziom realizacji wszystkich usług specjalistycznych przypisanych Centrum przy ograniczonych środkach finansowych. Podczas kolejnego etapu okresu przejściowego - od pełnego finansowania usług pomocy społecznej poprzez dotacje z budżetu państwa - do rzeczywistego usamorządowania finansów w tej dziedzinie, konieczne było bardzo oszczędne gospodarowanie środkami, które pozostawały w dyspozycji Centrum.

Jak pokazują konkretne dane, przy obecnych sposobach finansowania działań pomocy społecznej nie jest możliwe wycofanie się przez państwo z ponoszenia ich kosztów, bez uszczerbku dla odbiorców konkretnych usług i świadczeń. Specjalistyczne usługi Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie polegające, w znacznej mierze na przejęciu całodobowej opieki nad osobami jej pozbawionym (dziećmi, młodzieżą, osobami przewlekłe chorymi i starszymi) są drogie, w większości przypadków nie ma już możliwości wykonywania ich jeszcze taniej lecz z zachowaniem standardów. W 2002 r. Centrum, kierując ofertę swych usług do mieszkańców Warszawy wielokrotnie zmuszone było wnioskować o zwiększenie zakresu dotacji od Wojewody Mazowieckiego.

Podsumowując niniejsze sprawozdanie należy jednak wskazać zarówno osiągnięcia jak i niepowodzenia naszej instytucji w 2002 r.

Wśród osiągnięć znajdują się przede wszystkim:

- *powołanie dwóch specjalistycznych jednostek pomocy społecznej: Ośrodka Wsparcia Rodziny - na bazie Domu Dziecka Nr 10 oraz Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny „Koło” - na bazie Domu Dziecka Nr 3,*
- *pozyskanie 5 mieszkań komunalnych dla osób posiadających status uchodźcy, w ramach współpracy z Gminą Warszawa – Centrum,*

- zwiększenie liczby miejsc w dwóch domach pomocy społecznej,
- przyjęcie regulaminów organizacyjnych domów pomocy społecznej oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych, prowadzonych przez Centrum,
- kontynuacja konkursu „Mój Dom”, którego celem jest pozyskiwanie mieszkań dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych ,
- przygotowanie konferencji „Organizacja pomocy społecznej po zmianie ustroju m. st. Warszawy”(8 października 2002 r.),
- prawidłowa realizacja zadań, pomimo wzrastającej liczby klientów, ograniczonych środków finansowych, trudnych warunków lokalowych, przez specjalistyczne jednostki działające przy Warszawskim Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Zespół Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności,
- powiększenie powierzchni biurowej Centrum,
- poprawa warunków pracy Zespołu Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, poprzez zmianę siedziby.

Do niepowodzeń zaliczyć można jedynie:

- brak możliwości wywiązywania się z realizacji zadania opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- bardzo ograniczony zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi, spowodowany brakiem środków finansowych przeznaczonych na zlecenie zadań z zakresu pomocy społecznej podmiotom niepublicznym.

Nie mamy więc powodów aby uznać, że ten rok był nieudany. Przeciwnie – wiele ważnych problemów, w tym szczególnie organizacyjnych, zostało zakończonych z pozytywnym skutkiem. Przed nami jednak wiele wyzwań. Zamierzamy w pierwszej kolejności pochylić się nad standaryzacją usług placówek opiekuńczo – wychowawczych, potrzebujemy pomocy w wytyczeniu priorytetów dla działań z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną. Planujemy rozszerzyć formy wsparcia dla rodzin zastępczych, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i uchodźców. Chcielibyśmy współpracować z organizacjami pozarządowymi wyspecjalizowanymi w działaniach na rzecz osób usamodzielnianych i realizujących programy integracji osób opuszczających zakłady karne oraz uchodźców. Czujemy się potrzebni, dobrze znamy problemy rodzin pozostających w kręgu zainteresowania Centrum, jego placówek i jednostek specjalistycznych. Chcemy i potrafimy organizować dalsze działania w dziedzinie świadczenia usług specjalistycznych pomocy społecznej.

Powierzamy niniejsze sprawozdani uwadze Państwa – z nadzieją na sprawiedliwą ocenę pracy Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie, zainteresowanie problemami środowisk objętych przez nas pomocą oraz

wszelkie wsparcie inicjatyw podejmowanych w trosce o poprawę jakości życia osób korzystających z bogatej oferty usług.

Nasza praca jest trudna, jak trudne jest życie osób, które zawsze wymagać będą pomocy, zostały bowiem osierocone, osamotnione, są nieletnie, stare lub niezaradne. Nie możemy o nich zapomnieć.